

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 124.

Maribor, dne 22. oktobra 1909.

Letnik I.

Državni zbor.

Dunaj, 21. oktobra.

Pred državno zbornico vejete zopet dve črno-zolti zastavi, znamenje, da so se začela zasedanja začetkom vročega poletja tako nenadno zaključenega avstrijskega parlamenta. Situacija se med počitnicami ni za las spremenila, k večjemu, da se je dalo z napredujočim germaniziranjem uprave in radi stališča vlade napram jezikovnim sklepom nekaterih deželnih zborov v takozvanih pranjemških deželah Slovanom še več razlogov, da odločno vstrajajo pri zahtevi: Proč s sedanjim Bienenrthovim kabineto!

Vsaki politik uvideva, da je situacija dospela do točke, kjer sta nadalje 'samo dve poti mogoči: ali začasno vladanje v bolj ali manj skriti absolutni obliki, ali pa odstop Bienenrthov. Tudi na nemški strani se je že splošno prerilo to prepričanje, za kulisami tudi vsak Nemec želi odstopa Bienenrthovega, toda pred javnostjo imajo strah, češ, to bi se smatralo za kapitulacijo pred Slovani. Zato Nemci s svojo bojaznijo rajši zbirajo pot do začasnega absolutizma.

Na slovanski strani pa je odločna želja, zdaj, ko se je začela zadnja faza velikega boja med Slovanstvom in Germanstvom v Avstriji, ne popustiti, ampak ga izvajevati do konca. Slabše kot je sedaj, tudi pod vlado kakega par. 14 ne more biti, mnogi so celo mnenja, da bi se v tem slučaju moč nemških narodnih svetov precej oslabil, ker bi se ne trebalo ozirati na neprestano interveniranje nemških poslancev. Vrh tega pa je gotovo, da se na dolgo noben absolutizem v Avstriji, bodisi v tej ali oni obliki, ne more vzdržati. Nemške stranke same bodo morale nastopiti prej ali slej proti njemu.

Kot Damoklejev meč je viselo dosedaj nad Dunajem pretenje z nemško obstrukcijo, pri vsakem naskoku do velevažnih sprememb se je zglasil nemški veto, in kot njegova sankcija pretenje z obstrukcijo. Za Slovane je bilo to za bodočnost nevzdržljivo in za to so se med njimi stranke, ki se nimajo bati za mandate, osrčile ter postavile proti nemški obstrukciji slovansko obstrukcijo.

Vsak boj ima seveda tudi svoje žalostne strani, toda kdor je prepričan o končni zmagi, zapre oči in koraka naprej preko žrtev, ki jih terja vsaka vojska z neizogibljivo doslednostjo. Nihče noče med

Slovani par. 14 ali kaj podobnega, toda rajši tudi pot skozi te vice, kakor pa zopet nazaj v hlapčevstvo in suženjstvo oholega Germanstva.

Plojeva struja med Jugoslovani seveda tega noče uvideti, lovi se za malenkostmi, izrablja posledice, ki jih prinaša vsaki boj, se dobrika vladi, vse to pa edino le iz osebnih ozirov, iz strahu za mandate. Ako bi šlo po volji teh ljudi, morali bi ostati Slovani v Avstriji na vekov veke ponižni sluge nemške politike in birokracije.

V Slovanski Jednoti se je bojovita struja med počitnicami ojačila ter dobila novih zagovornikov. O svoji taktiki za prihodnje dni bo sklepala še-le danes. Nemci so hoteli kar v prvi seji opraviti vse formalitete, toda Slovanska Jednota je rekla, da se ni treba prenačiti, in Nemci so se udali. Volitev predsedništva bo vsled tega jutri v petek. Izvoljeno bo staro predsedstvo, razven da pride namesto dr. Laginje član Slovenskega kluba Pogačnik.

Ali še obstoji Narodna zveza ali ne, to vedo bogovi. Iz Plojevega kluba se zatrjuje, da je že prenehala z njega izstopom, a izstop se še do danes ni javil načelniku dr. Susteršiču. So pa tudi člani Jugoslovanskega kluba, ki slovesno in sveto zatrjujejo, da se o izstopu iz Narodne zveze nikdar ni sklopalo. Ne bomo se mnogo oddaljili od resnice, ako izrečemo svojo sumnjo, da za celo stvarjo stoji zopet znani intrigant, a da mu tokrat intriga ni posebno spretnost uspela. Že prihodnji dnevi nam prinesejo jasnost tudi v to zadevo.

Jutri bo torej volitev predsedništva, a v ponedeljek volitev odsekov. Potem še-le pride čas za parlamentarne bitke.

Babilon.

— Pa so se zbrali narodi in plemena, rekoč: Zgradimo stolp, ki bo do neba segal. In so stopili skupaj ter začeli zidati. Bog pa jim je jezike zmešal, niso se razumeli in šli so zopet vsaksebi.

Te reči iz prapovedi človeškega rodu pridejo človeku na misel, če bere, kako si zdaj slovenski liberalci razbijajo glave, kaj bi v odgovor na ustanovitev Vseslovenske Ljudske Stranke naredili. Že to je skrajno nespametno, da hočejo to le nam vkljub napraviti. Iz kluba se ni še izlepa kaj stanovitnega naredilo.

nije. Zdaj ukažejo častniki, da se vležemo v turšico in streljamo; sami so stali in naš stotnik je bil med temi, ki so stali prav po koncu. Mi streljamo kleče vedno na sovražnikovo baterijo.

Naglo me sune nekdo; obrnem se in vidim Pijanec, ki je zlobno stotnika gledal.

— Ali vidiš stotnika?, vpraša me.

— Da; kaj pa je?, odgovorim mu, pogledavši častnika, ki je stal 20 korakov od nas.

— Ne bil bi smel z menoj govoriti tako, kakor je govoril po noči.

Puško nastavi k licu, pomeri, sproži in stotnik, zadet v hrbet, pade vznak.

— Morilec!, zavpijem in primem ga za roko.

Vrže me tri korake od sebe in me še sune s puško.

— Tepec, spričaj, da sem ga jaz zadel!

Vstanem razdražen; a vsi strelci tudi vstajajo. Naš polkovnik, razoglav, na penastem konju, nam kaže s sabljo avstrijsko baterijo in veli:

— Naprej, Zuavi! Z bodali!

Kaj sem hotel storiti? Vojskovati se, kakor drugi. Imeniten je bil ta napad Zuavov pri Melegnanu. Ali ste videli morje med viharjem? Ravno tako je bilo. Vsaka stotnija je drla naprej, kakor morski val. Trikrat smo jih napadli, trikrat bili pri topovih, a vselej so nas odbili.

Toda četrta stotnija je morala izvršiti svojo nalogo. Dvajsetkrat sem skočil in bil, sem na nasp; ob puško se oprem in skočim doli.

Tu pa vidim cev puške, svitle brke, in že čutim kroglo v levi rami. Mislim že, da mi je roka odletela, izpustim svojo puško in padem brez zavesti na kolo.

Ko se zopet zavem, slišim od daleč streljanje. Zuavi so stali v polukrogu, mahali s svojimi puškami in klicali:

Ampak tudi vkljub se včasih kaj posreči, če ima človek na kom graditi. Na kakšna in na katera tla, pa bodo liberalci svojo vseslovensko napredno stranko postavili? Na ljudstvo? Tega pač niti sami ne mislijo. Ljudje, ki se še niso pe zadnjih batinah dobro prespali, se ne morejo resno s tem baviti. Iz kranjske zbornice so vun vrženi, pri nas komaj še enega zastopnika zdržujejo, na Goriškem pa so pravkar povsod pogoreli.

Na kaj torej? Na napredne Hrvate? Bog nas vari — ti jim bodo le v nadlego: Napredni Hrvati imajo v svojem ljudstvu skoro še manj zaslonbe, kot jo imajo v slovenskem ljudstvu naši liberalci. Politika hrvaških naprednjakov se dela v hotelu Continental v Budimpešti, za botra pri rojstvu pa ji je bila mažarska Košutovska stranka. Hučo je udarjen, kdor hoče na Slovenskem s pomočjo hrvaškosrbskih liberalcev naprej priti. Bilo bi to ravnotako trapasto, kakor če bi se kdo v Zagrebu izmislil, da bo na Hrvaškem na slovenskih liberalnih bergljah prišel kvišku.

Vseslovenska napredna stranka — lepo se to ime sliši. Ampak napredka manjka. Naprednost je na papirju, ni pa napredka v življenju — tako je pri naših liberalnih strankah.

Kaj so pri nas liberalci naredili naprednega? Sami ne vejo. Pa na Kranjskem? Se-le, ko je prišla ondi na vrh S. L. S., se je sklenila demokratska volilna reforma za občine, so se z novo šolskonadzorstveno postavo odprla ljudstvu vrata v šolo, je začelo šolstvo postajati socialno in nacionalno. Napravila se je lovška postava, snuje se deželna elektrarna in vodna postava, popravile so se deželne finance tako, da so danes v redu, organizirje se kredit, povzdiga združništvo in ustanavlja deželni kmečki kulturni svet.

Kaj bi se neki na papirju kregali, kdo je napreden in kdo se zanima za luč in prosveto! Dejstvo je tu, da je S. L. S. napredna, naprednjaki pa hodijo rakovo pot na vsi črti.

Čisto odkrito rečemo: Bilo bi dobro, če bi bili liberalci vseslovensko stranko napraviti v stanu. Morebiti bi se nehala tisto brezplodno zabavljanje, brezmejna suravost in podivjanost, ki še med Slovence cvete. Morebiti bi se ne pogubilo več toliko mladine v tem breznu in bi se tudi od hasprotne strani začelo pozitivno delati. Zelo dobro bi pa bilo tudi za nas, če bi nas v resnici organizirana na-

PODLISTEK.

Stara suknja.

(Po francoskem.)
(Konec.)

Nastala je vojska med nami in Avstrijanci. Sli smo na Laško. Kako se nam je godilo, tega ne bomo pravil, preidemo na reč samo.

Zvečer pred bitvijo pri Melegnanu, kjer sem izgubil roko, kakor veste, ležal je naš bataljon v vasi, in predno smo se razšli, govoril nam je stotnik, da smo sicer v tuji deželi, ki je pa v nami v zvezi, da se torej spodobno vedimo in nobenemu prebivalcu nič hudega ne storimo; drugače bode vsak strogo kaznovan.

Med govorom je Pijanec zmajeval z ramo, česar pa stotnik videl ni.

Po noči me zbudi šam iz spanja. Skočim po koncu in vidim, kako moji tovariši in nekaj kmetov hočejo rešiti neko dekle iz rok Pijančevih. Bil je pijan.

Hitim, da pomagam, a stotnik me prehitil. Pogleda seržana, in ta se ustraši. Dekle potem poto-laži in hudobnežu reče:

— Zaslužili bi, da bi vas dal ustreliti. Kakor hitro bomo videl polkovnika, vas zatožim. Jutri bode bitva, dajte se ubiti od sovražnika.

Ulegli smo se; ali stotnik je prav povedal. Zjutraj nas je zbudilo gromenje topov. Zgrabimo puške, uvrstimo se, in Pijanec — nikoli ni tako hudobno gledal — stopi poleg mene.

Bataljon stopa. Slo je za to, da bi zapodili belosuknjarije, ki so se utrdili v Melegnanu.

Naprej! Stopaj!

Nismo hodili dva kilometra, kar prirčijo avstrijske bombe in vržejo na tla 15 mož iz naše stot-

— Živio cesar!

Star general prihaja s svojim štabom. Ustavi konja, odkrije se in veselo zakliče:

— Prav izvrstno, Zuavi! — Vi ste prvi vojaki sveta!

Vsedem se na kolo, primem se za levo roko premišlujem zločin Pijančev. Le-ta stopi iz vrste, pristopi k generalu. V bitvi je bil izgubil kapo in videla se je na glavi krvaveča rana. Z eno roko se opira ob svojo puško, z drugo pa podaja avstrijsko raztrgano zastavo, — zastavo, koja je bil uplenil.

Zdelo se je, da ga gleda general ves začuden, da je iznenaden.

— Zricourt, pravi, obrnivši se proti najbližjemu častniku, poglejte, to so ljudje!

Nato odgovori Pijanec veselo:

— Res, general! Vsaj veste, prvi polk Zuavov. Ti so samo jedenkrat —

— Objel bi te za te besede!, zakliče general. Dobil bodeš zaslužni križ.

V tem trenotku se mi je roka grozno razzbolela; zopet sem omedlel.

Drugo veste. Večkrat sem vam namreč pripovedoval, kako se mi roko odrezali, kako sem se vlačil po bolnišnicah z mrzlico. Kadar nisem mogel spati, vpraševal sem se, kaj naj s Pijanecem storim? Ali naj ga ovadim? Da, to je bila moja dolžnost, toda dokazov nisem imel, dokazov. Potem sem se tolažil: (Malovrednež je, a srčen vojak; ubil je stotnika, a vzel sovražniku zastavo! Nisem torej vedel, kaj bi storil.

Slednjič, ko sem se pozdravil, sem zvedel, da je prejel res Pijanec križ in da so ga predstavili k gardi. Od konca mi ni bil vsoč moj križ, katerega mi je moj polkovnik na plašč pripel, mislil sem si namreč, da bi bil moral Pijančev križ služiti za tarčo peti vojakov, ki naj bi ga bili ustrelili!

sprotna stranka kontrolirala in nas ohranila moderne, delavne in bdeče.

Ali pomisliti je treba, da se zgodovinski razvoj ne da nazaj zavrteti. Liberalizem v vsej Evropi propada, bil bi pravi čudež, če bi se pri nas vzdržal. Kranjski liberalizem je tako needin in razdrt, da je sploh čuda, kako se še ohranja. Dr. Tavčar je bil zoper obstrukcijo za pametno sodelovanje, dr. Triller pa je razbijal. Ribnikarju se o nekakem liberalnem socializmu sanja, dr. Zerjav se peha, kako bi roženkranc s Ferrerovim češčenjem združil. Celjani bi radi tudi nad kranjskim liberalizmom vodstvo prevzeli, Gabršček, dr. Puc, dr. Medvešek na Gorškem in podobni mešajo zopet drugo godljo. Eni so meščanski in zmernoliberalni, drugi hudo protiverški, tretji izključno-narodni, ti se nagibajo k socializmu, oni kukajo kulturo iz vseh izmov, kar so jih različni filozofi izmislili.

Res, Bog jim je kakor našim pradedom zmešal pamet in jezike. In zato se ne motimo, če pravimo, da bo njihovo nameravano združenje še bolj brezuspešno delo, kakor je bil slavni stolp babilonski.

Vedno za nami.

V nedeljo se ustanovi v Žalcu že dolgo snovana Zveza napredne (liberalne) mladine. Povedal nam je to „Narodni Dnevnik“ z dne 20. t. m., ki prinaša suho notico, da se ta zveza ustanovi, da se vrši pri Hodniku ustanovni shod in da bo govoril šentjurski Oset. Nas prav malo briga, kaj liberalci v svojem dolgočasju začnejo. Vendar to pa lahko že v naprej rečemo, da bodo, kakor drugod, imeli tudi tukaj prav lepo blamažo.

Naši liberalci so namreč silno podjetni. Pred leti so ustanovili Narodno stranko s trdnim sklepom, postaviti njo kot vodilno stranko. Gnali so jo v tri boje, v vseh je bila pošteno tepena, in iz zadnjega je z največjo težavo rešila le generala Kukoveca. Ker se jim politika ni ravno posebno posrečila, so vdarili na drugo plat. Združili bo treba naša društva. In res, ustanovila se je Zveza narodnih društev. In sedaj po enoletnem obstanku? Nar. stranka brez armade in Zveza narodnih društev brez društev. Lepa družba!

Ljudstvo je treba izobraziti potem socialnih težav, so začeli kričati, ko so videli lepo uspele socialne težave S. K. S. Z. In res, tudi na tem polju so pričeli. Socialni tečaj so napovedali, oglasilo se je čez 100 (?) udeležencev, a ko so tečaj otvorili, je bilo navzočih 20 (dvajset) močiceljnov, in še ti so imeli za tečaj tako zanimanje, da so raje sedeli v gostilni pri čaši piva, kot bi poslušali dolgevezne klobasarije celjskih „učenjakov.“ Kakor bi jim bila usojena povsod blamaža.

To se je godilo še pred tretjo bitko. Ko so pa že zbirali vojščake za vojno, ki se je vršila v letošnjem maju, je general na nekem shodu v Žalcu dejal: Bojim se samo organizirane (katoliško-narodne) mladine. Tu je pa nam znanemu Janku iz Lešnice padlo nekaj v glavo. Že dolgo je gojil nečimerno željo, imeti rudeče-partaste generalne blače, a kako? Pri Narodni stranki jih nosi dr. Kukovec, pri Zvezi narodnih društev Pesek, kje naj pa pride on do njih?

Hm! Ustanovil bom Zvezo liberalne mladine in njen general bom pa jaz. To si je mislil, kar je

To se je že zdavnaj zgodilo. Seržana nisem videl, in danes, ko sem zagledal suknjo in prodajalnici dva koraka od vojašnice, v kateri živi morilec, zdelo se mi je, kakor da bi klical rajni stotnik za maščevanje. Kako je suknja sem prišla?

Tolažil sem očeta Videla, zagotavljal ga, da je prav storil, toda pregovoriti in potolažiti ga nisem mogel, tako je bil razjarjen.

Premine od tega pogovora nekaj dni, kar mi prinese Videl časopis, kaže na eno raznih novic in mrmra:

— Kaj sem rekel?

Vzamem časopis in berem:

„Zopet opa žrtev nezmernosti. Včeraj popoldne je znorel na grenelmskem nasipu seržan pri cesarski gardi Zuavov, neki Mallet, katerega so klicali s priimkom Pijanec, ki je še z dvema tova rišema v bližnjih gostilnicah popival, in potem gledal staro vojaške obleke v prodajalnici blizu vojašnice. Besno je napadal mimogrejoče.

Oba vojaka, ki sta ga spremljala, sta prijela z največjo silo nesrečnega, ki je vedno klical:

— Jaz nisem morilec! — Jaz sem uplenil pri Melegnanu avstrijsko zastavo!

Rečeno nam je bilo, da je bil res za ta čin Mallet odlikovan s križem in da ni postal častnik zaradi vednega pijančevanja.

Odpeljali so ga v vojaško bolnišnico, odkoder ga bodo v kratkem propeljali v Charenton, ker zdravniški dvomijo, da bi ozdravel.“

Ko Videlu podam časnik, me pomenljivo pogleda in reče:

— Stotnik Gentile je bil Korzikanec! — Do vršeno je maščevanje!

misli, je v „Narodnem Dnevniku“ zapisal, in tako se je rodila ideja Zveze napredne mladine po zaslugi Janka Velikega.

In v nedeljo se vrši ustanovni shod. V Žalcu bo gospod Janko prvokrat nastopal v novi generalni uniformi. Gotovo mu bo lepo pristojala. Govoril bo, kakor pišejo časniki (liberalni namreč), tudi šentjurski Oset. Toda o tem mi zelo dvomimo. Ta fant ima namreč to slabo napako, da, ko bi moral kje nastopiti, takoj zbolí in čisto nič se ne bomo čudili, če bo imel Oset v nedeljo zopet najhujši revmatizem v grlu.

Toda nas to nič ne plaši. En general več, ena zveza več in tako bo tudi en polom več. Že sedaj bojša tolaži logarovski. Vekoslav gospoda Janka, naj ne bo preveč žalosten, če doživi v Žalcu fiasco, saj si tudi on ni posebno gnal k srcu smrti svojega nezakonskega, še pred rojstvom umrlega otroka — „Agrarnega Vestnika.“

Politični pregled.

Otvoritev državnega zbora.

Vsako je bil radoveden, kako se bo vršila otvoritvena seja državnega zbora pretečeno sredo. Galerije in lože so bile že veliko pred določeno uro čisto natlačene, pred zbornično hišo pa se je gnetlo neštevilno občinstva. Ob 11. uri dopoldne je bilo na poslaniških sedežih še malo poslancev. Večina klubov je imelo še seje. Prvi, ki so zavzeli svoje prostore, so bili češki radikalci, katerih noben sklep „Slovanske Jednote“ ni mogel pripraviti do tega, da ne bi priredili demonstracije v zbornici. Po četrtna 12. uro je prišel v dvorano baron Bienenrth s svojimi ministri. Ko so prišli ministri do ministrskih klopi, pričeli so češki radikalci na vse grlo in vseh variacijah kričati: Abzug Bienenrth, Abzug Hohenburger, Abzug Wrba, Abzug Schreiner! Češki radikalci so kričali tudi na češkega ministra dr. Začka, naj se sramuje, da sedi v taki družbi. Poljedelskega ministra Brafa ni bilo v zbornici. Opravičil se je, da je bolan, da ga boli noga in da ne more iz sobe. Češki radikalci so kričali in ropotali danes ves čas seje, ki je pa trajala le 20 minut. Ostale slovanske stranke se razgrajanja čeških radikalcev niso udeleževale in so bile ves čas mirne. Ostale slovanske stranke so češkim radikalcem zamerile, da niso prenehali s kričanjem tudi takrat ne, ko je pričel govoriti starostni predsednik dr. Funke, ko je bila zaklicana „Slava“ cesarju in ko so novoizvoljeni poslanci storili svoje obljube. Ko je pozval baron Bienenrth 74 let starega Funkeja, naj prevzame predsedstvo, zaploskali so Nemci, pa tudi Poljaki in Italijani so napravili Funkeju ovacije. Dr. Funke je nekoliko časa čakal, ker je mislil, da češki radikalci prenehajo vpiti, ker je pa videl, da bo zaman pričakoval, je pričel govoriti. Njegov govor so mogli vsled silnega vpitja čeških radikalcev nekoliko razumeti le ministri in tiki pred njim stoječi. Dr. Funke je dejal, da je že tretjič tekom 24 let, ko kot starostni predsednik odvarja sejo. — Dr. Funke je dejal, da pozdravlja vse poslance, vendar ne s tistimi čustvi, kot leta 1905, ko se je sešel novi ljudski parlament. Ko odvarja parlament, kliče „Slava“ cesarju. Češki radikalci so ves čas med Funkejevim govorom razgrajali in tudi sedaj niso prenehali z razgrajanjem Dr. Funke je naznanil, da se je izrekla

želja, naj se volitev predsedstva odgodi. Tej želji lahko ugotovi, zato prekine sejo za 48 ur in odredi prihodnjo sejo v petek ob 11. uri. Wolf se je oglasil k besedi in v imenu nemških radikalcev protestiral proti temu, češ, da je to proti poslovniku in da se s tem uklanja zbornica slovanskemu terorju. Z Wolfom pa so bili samo nemški radikalci. Funkeju so pritrdili ostali Nemci, socialni demokratje in Poljaki. Konec seje je bil ob 11. uri 53 minut. Ko so ministri zapuščali zbornico, so jih češki radikalci psovali. S tem je bila demonstracija čeških radikalcev končana. Danes je zopet seja, v kateri se bo volilo predsedstvo državnega zbora.

Seja klubovih načelnikov.

V sredo je bila pred otvoritveno sejo državnega zbora seja klubovih načelnikov, kateri je predsedoval bivši predsednik zbornice dr. Pattai. Seje so se udeležili tudi ministrski predsednik baron Bienenrth, ter ministra Weiskirchner in Duleba.

Prvi se je oglasil k besedi dr. Kramar, ki je zahteval v imenu Slovanske Jednote, da se volitev predsedstva odgodi na petek. Slovanska Jednota ima člane iz najbolj oddaljenih krajev iz Dalmacije in Bukovine, zato še ni imela dovolj časa za posvetovanje o svoji bodoči taktiki. Konstituiranju zbornice Slovanska Jednota ne bo delala nikakih težav, zato druge stranke najboljše store, ako ugođe njeni zahtevi.

Poslanec dr. Sylvester je izjavil, da se z oziranjem na to, da Slovanska Jednota ne namerava preprečiti konstituiranja zbornice, strinja z dr. Kramarom.

Sylvestru se je pridružil tudi dr. Adler, le poslanec Wolf je nasprotoval, pa ni ničesar dosegel.

Dr. Kramar je tudi izjavil, da Slovanska Jednota ne namerava nikakega zavlačevanja. Vlada je na neodpušten način z zaključitvijo državnega zbora oropala poslance imunitete. Državni zbor je zaključila le zato, da bi lahko neljube je poslance zapiraj la. Proti takemu postopanju vlade je treba odločno protestirati in doseči, da se take reči v bodoče ne bodo več dogajale. Konečno je govornik povdarjal, da postopanje Slovanske Jednote nikakor ni naperjeno proti parlamentu.

Po daljši debati se je sklenilo, da se prva seja državnega zbora prekine do petka in da se še-le v petek (to je danes) vrši volitev predsedstva.

Slovanska Jednota.

Slovanska Jednota kaže veliko rezerve. V svoji seji dne 21. t. m. je bila sklenila, da bo za sedaj samo blokirala dnevni red s 14 nujnimi predlogi. V dokaz solidarnosti se bodo nujni predlogi porazdelili med posamezne v Slovanski Jednoti zastopane klube. Seje po dovršeni obravnavi teh nujnih predlogov se bo sklepalo o definitivni taktiki. S tem je dana vladi in nemškim strankam možnost, da se vrnejo na druga pota, ki ne bodo spravljala parlamentarizma v nevarnost in bodo zadovoljila vse narode v njih upravičenih željah.

Državni zbor.

Danes dne 22. t. m. si voli poslanska zbornica svoje predsedstvo. Izvoljeni bodo predsednik krščanski socialci dr. Pattai, podpredsednik Poljak Starzinski, Ceh Zazvorka, Slovenec Pogačnik, Nemec dr. Steinwender in socialdemokrat Pernert.

Nekega jesenskega jutra se prebudi nenavadno slabe volje. Po noči ga je nekaj zeblo, in zdaj ni mogel ugledati prav nobenega solnčnega žarka in niti jedna muhica ni šumela v hladnem zraku. Lačen in brezdelen je sedel pajek celi dolgi, sivi, jesenski dan.

Da zapravi čas, se odpravi na obhod po svoji mreži, da vidi, če ni tupatam treba kaj izboljšati. Preskusil je vse niti, ako so dobro utrjene. Pa čeravno ni našel nobenega pogrška, je bil in ostal vendar neznosno čmeren.

Na skrajnem robu pajčevine zadene ob nit, ki se mu zdi naenkrat popolnoma neznana. Vse druge so šle sem ali tja, pajek je poznal vsako vejico, na katero so bile pritrjene. Ta povsem nerazumljiva nit pa ni vodila nikamur, to se pravi, šla je naravnost gori v zrak.

Pajek se je vspel na zadnjih nogah kvišku in škilil z vsemi svojimi premnogimi očmi v višavo. A videti ni mogel, kam vodi ta nit. Videlo se je, kakor da moli naravnost v oblake.

Pajek se je jezil tolj in bolj, čim dalje je tu sedel in strmel zaman tja gori. Spominja se ni več, da je priplezal jasnega septemberskega dne sam doli po tej niti. Spominjal se tudi ni več, kako koristna mu je bila ravno ta nit, ko je bilo treba sestaviti in razširiti mrežo.

Pajek je pa vse to pozabil, videl je samo, da je bila tukaj neka neumna, nesmiselna nit, ki nikamor pametno ne vodi, temveč le tja gori v prazni zrak.

— Strani s teboj!, je dejal pajek, in z jednim samim ugrizom je pretrgal nit.

V tistem hipu je pajčevina odjenjala — cela umetno izvršena mreža se je pogreznila — in ko se je pajek zopet zavedel, je ležal med listjem trnovega grma, mreža mu je pa bila ovita okolu glave, kakor majhna, mokra tunja.

V jednem samem hipu je uničil vse svoje veličastvo — ker ni umel koristiti niti od zgoraj!

Nit od zgoraj.

Bilo je lepo septembersko jutro. Vsi travniki so blesteli od rose in po ozračju so jadrle svilnate bliščeče niti letčega poletja. Od daleč so prihajali, v daljavo so odhajali.

Jedna nit se je zadela ob vrh nekega brevesa, in zrakoplovec, rumeno in črno progasti pajek, je zapustil lahno svojo ladjico in stopil na trdnjša, listnata tla.

Kraj mu pa ni ravno ugajal in naglo se je odločil ter si spredel novo nit in se spustil po nji na veliko trnjevo ograjo.

Tukaj je bilo dovolj bohotnih brstij in vejic, da si spredel vmes svojo mrežo. In pajek se spravi na delo in pritrdi prvi vogel na gornjo nit, po kateri je doli prišel.

Nastala je velika, lepa pajčevina. In imela je na sebi nekaj posebnega, ker je nekako plavala v praznem zraku, ne da bi se moglo videti, na čem je visel gornji rob. Kajti treba je dobrih oči, da se razloči tako majhna, fina nit.

Dnevi so prihajali, dnevi so minevali. Čov na muhe ni šel več prav od rok in pajek je moral povečati svojo mrežo, da bi tem 'dalje posegal, in tem več vjel.

In s pomočjo niti od zgoraj se je razširjenje posrečilo bolj, kakor se je moglo pričakovati. Pajek je gradil svojo mrežo višje in višje gori v zrak in dalje in dalje na vse strani. Mreža se je razprostirala po celi ograjni širini, in ko je tako visela ob mokrih oktoberskih jutrih polna bliskajočih kapljic, je izgledala kakor z biseri vezeni pajčolan.

Pajek je bil ponosen na svoje delo. Zdaj ni bil več mala stvarica, ki je prijačdrala na nitki po ozračju, takorekoč brez winarja v žepu, brez vsakega premoženja razven predilne žleze. Zdaj je bil velik, debel, imovit pajek ter je imel največjo mrežo na celi ograji.

storfer. Tudi zapisnikarjem bodo izvoljeni vsi dose-
danji zapisnikarji, izmed Slovencev torej dr. Benko-
vič. Na koncu seje bo predlagal senior zbornice dr.
Funke, da se v prihodnji seji volijo vsi v zadnji se-
siji obstoječi odseki, izvzemši nagodbeni, in nanovo
se izvoli štčlanski učni odsek. Prihodnja seja se vr-
ši v torek. Po torkovi seji se konstituirajo odseki
in sicer z načelniki in zapisnikarji, kakor v prete-
kli sesiji, torej brez vsakega boja.

Kronski svet.

V sredo se je vršil na Dunaju pod cesarjevim
predsedstvom kronski svet. Cesar je izjavil, da je
skliceal kronski svet v svrhu, da lahko vsak minister
pove svoje mnenje, na kak način bi bila omogočena
rešitev sedanje ogrske krize. Pozval je ministre, naj
ohranijo dosedanje koalicije.

Nato so vsi ministri zaporedoma izražali svoje
mnenje. Vsi so bili edini v tem, da se naj kriza re-
ši ustavnim putem. Košut je tudi ocenil, da neod-
visna stranka noče ostati v koaliciji, marveč da za-
hteva, da se izključno njej izroči vlada. Cesar nato
ni nič pripomnil, pač pa je takoj zaključil posve-
tovanje, ki je bilo popolnoma brez uspeha. Položaj je
jako kritičen.

Srbija.

Ministrstvo Novakovič je demisioniralo. Kralj
Peter je demisijo sprejel in poveril sestavo nove
vlade radikalcema Pašiču in Ljubi Stojanoviču. V
Belgradu zelo obsojajo demisijo Novakoviča, ker bo
to za deželo velika škoda.

V novi vladi bo najbrže prevzel Pašič pred-
sedstvo. Milovanović pa portfelj za zunanje zadeve.
Govori se pa tudi, da Pašič ne bo postal ministr-
ski predsednik, pač pa Andrej Nikolič.

Boji v Macedoniji.

Uporni Albanci so postali prava šiba božja za
vso Macedonijo. Kakor javljajo iz Debra, se te dni
naskočili vas Selče in uplenili vaščanom nad 2000
ovac. Drugi oddelek upornih Albancev je naskočil
vas Rosoki in si prilastil 4000 ovac.

Iz Skoplja poročajo, da so Arnavti napadli vas
Galičnik in uplenili 1000 ovac in 60 volov. V Srko-
lezu pri Peči so Albanci ubili Srba Mutača ter se
polastili vsega njegovega premoženja.

Iz Debra je bilo poslanih 500 vojakov v Reko
proti Arnavtom. Ob reki Radiki pri Spiljskem mo-
stu so trčili na uporne Arnavte. Po težkem boju se
je moral vojaški oddelek z obetnimi izgubami pred
uporniki umakniti.

V Zerovnico je vdrlo 500 oboroženih Arnav-
tov ob belem dnevu. Najprvo so osvojevali vse tam-
kaj zaprte vojake, nato so pa plenili po vaseh in po
prođajalnah, in odnesli vse, kar se da odnesti. Iz
Carigrada je vojna uprava brzojavila, naj se pošlje
na Arnavte topničarje.

Anarhija na Španskem.

Londonski listi zelo mnogo pišejo o žalostnih
razmerah na Španskem. O kralju poročajo, da je ze-
lo pobit, ponoči ne spi, in da se brani začostne hra-
ne. Četudi je v Madridu vse mirno, vedo dobro po-
učeni krogi, da pripravljajo anarhisti vsa sredstva
za maščevanje Ferrerjeve smrti. Ministri dobivajo
vedno pisma, v katerih se jim grozi s smrtjo ter so
vedno obdani z detektivi. Posebno je kritičen položaj
v Barceloni, kjer se ne sme niti izgovoriti Ferrerje-
vega imena, da ni človek aretiran. Inozemski listi se
na meji vračajo. Mnogo ljudi, pri katerih so našli
Ferrerjeva pisma, so zaprli. Atentati so na dnevnem
redu. V zadnjih štirih dneh je eksplodiralo v raznih
delih mesta nič manj nego 27 bomb, vsled česar je
bilo 5 oseb ubitih in 20 ranjenih. V soboto je izku-
šala velika množica ljudi udreti v trdnjavo Montjuich,
da bi oprstila 150 jetnikov, ki so v preiskavi. Po
noči je bila vržena iz neke tolpe anarhistov bomba v
trdnjavska vrata, ki se pa ni razletela.

Iz Madrida prihaja poročilo, da je bil kralj Al-
fonz v gledališču izpiskan in je moral takoj oditi.
Posloplja ministrov so zastražena, ker so anarhisti
poizkusili poslopje ministrskega predsednika Maure
zažgati. Maura dementira vesti o svojem namerava-
nem odstopu. Madrid je popolnoma ločen od ostale
Evrope. Dovoz tujih časopisov je prepovedan.

Včerašnja seja zbornice v Madridu je bila ze-
lo burna. Ko je notranji minister grajal časopise, je
prišlo do ostrega nastopa med njim in senatorjem
Moretom. Opozicija je divjala. Minister je rekel, da
ostane na mestu, če se še tako grozi z nasilstvi, jav-
ne izkaze opozicije bo pa preprečil. Vsled hrupa opo-
zicije minister ni mogel končati svojega govora. Pred-
sednik je moral sejo zaključiti.

Raznoterosti.

Župnik Vojsk umrl. V ponedeljek zjutraj ob ¼8.
uri je umrl veleč. g. Alojzij Vojsk, župnik pri Spod-
nji sv. Kungoti. Pokojnik je bil rojen dne 12. maja
1863 v Središču, v mašnika posvečen pa 20. julija
1879 v Mariboru. Služboval je kot kaplan v Št. Ilju
pod Turjakom, v Dramljah, Ribnici, pri Sv. Marjeti
niže Ptuja, pri Veliki Nedelji, pri Sv. Barbari blizu
Borla (tudi kot provizor), pri Mali Nedelji in od 31.
julija 1898 kot župnik pri Spodnji sv. Kungoti. —
Pogreba, ki je bil v sredo, se je udeležilo 11 duhov-

nikov in velika množica ljudstva. Ranjki je zapustil
svoje premoženje večinoma za dilaško ustanovo. N. v
m. p.!

Provizor pri Spodnji sv. Kungoti je postal č.
g. Matija Eferl, župnik pri Gornji sv. Kungoti.

Za list. Stranke, ki so tako močne, kakor sedaj
naša, mora imeti svoj list, ki večkrat na teden zastop-
a njeno načelo pred javnostjo. Zato pa prosimo vse
somišljenike, naj nam nabirajo novih naročnikov, da
bo list tudi finančno stal na dobrih nogah. Mi ni-
mamo zvez z Woschnaggi, ki bi jih lahko prosili pod-
pore, da molčimo o tem in onem, mi smo navezani na
lastne moči, na sodelovanje naših somišljenikov. Ši-
rite torej naš list in mu pridobivajte novih naročni-
kov!

Narodna stranka ima zares narodne voditelje.
Dr. Kukovec je za več nemščine v ljudskih šolah in
za manj slovenščine v deželnem zboru. Zdaj pa izve-
mo iz zanesljivega vira, da je pri zadnjih volitvah
propadli kronprince stranke dr. Božič delal svoj od-
vetniški izpit samo v nemškem jeziku! Vedno lepše
reči se slišijo o narodnosti celjskih liberalcev.

Povsod enaki. Slovenska javnost je imela letos
žalostno priložnost, da je morala gledati, kako je za-
stopnik slovenskega liberalizma v Gradcu, dr. Kuko-
vec, v svojih listih napadal slovenske poslance zara-
di rabe slovenskega jezika v graški deželni zbornici.
Niti „Štajerc“ se ni trudil tako naporno, da bi svo-
jim čitateljem vsled rabe slovenščine očrnil sloven-
ske poslance, kakor je to storil celjski liberalizem. Ve-
seli nas, da se med izvenštajerskimi Slovenci brez
razlike stranke obsoja postopanje dr. Kukovca v Grad-
cu in pisava njegovih listov v Celju. In komaj je
nehal deželni zbor, že vidimo na Dunaju zastopnike
iste liberalne struje, da ne zastopajo stališča sloven-
skih strank, ampak se trudijo za nemško vladno in
nemško stranke, da utrdijo še za delj časa nemško
premoč na Dunaju. Doma sklepajo pogodbe s Schwe-
gelni in Woschnaggi, na Dunaju pa hodijo kot lakaji
za Wolfom.

Liberalne želje. Čeprav je „Narodni Dnevnik“
navezan samo na informacije politične luči, dičnega
Robleka, vendar se tudi te zanimive, kadar je iz
njih razbrati želja liberalnih članov Plojevega kluba.
„Narodni Dnevnik“ si namreč želi zopetnega
oživljenja Narodne zveze v zbornici, toda samo pod
pogojem, da se v njo ne sprejme dr. Susteršič. Plo-
jevci so svoj čas naglašali, da je treba skupnega
kluba vseh Jugoslovanov, sedaj pa so sami razrah-
ljali Narodno zvezo in želijo odstranitev Plojevi sa-
mooblastnosti neljubih oseb. Za trenotek se lahko za-
krijejo notranje želje, a ne trajno. Ploj želi, da se
postavi dr. Susteršič, kojemu ne sega niko do ko-
len, na mrzlo, da bi potem sam skušal vladati. Tu-
di političnemu slepcu mora postati sedaj jasno, kje
je osebna politika.

Kdo caplja za drugim? Ljubljanski „Slovenec“
je pisal te dni, da so liberalci z idejo vseslovenske
napredne stranke pricapljali za nami. Celjskim libe-
ralcem pa to očitane seveda ni všeč in zato čisto
priprosto trdijo, da to ni res. „Narodni Dnevnik“
piše namreč, da je dr. Brejc sprožil idejo za usta-
novitev Vseslovenske Ljudske Stranke še-le dne 22.
septembra, med tem, ko je on („Narodni Dnevnik“)
pisal o ustanovitvi vseslovenske napredne stranke
že 21. avgusta. Po tej trditvi so torej prišli liberal-
ci prvi na to idejo, mi smo pa s Vseslovensko Ljud-
sko stranko pricapljali za njimi. Da si pa celjski
grandžurnalisti ne bodo preveč domišljevali, jim pri-
poročamo, da vzamejo v roko števec 63 „Straže“ z
dne 28. maja. Tam bodo v članku „Slovenska vza-
jemnost“ čitali stavek: „Upamo in želimo tudi, da se
ta (slovenska) vzajemnost pokaže kmalu v obliki
enotne politične organizacije vseh Slovencev.“ Kdo
tedaj caplja za drugim in kdo ima krajšo pamet, g.
Spindler?

Segularija. Župnik Segula je v „Slogi“ pod
naslovom: „V prilog bratoljubja“ napisal članek, ki
je namenjen Plojevi proslavi in se kar cedi samega
občudovanja in spoštovanja do tega poslanca, ki ga
imenuje enega izmed najboljših sinov našega nardo-
ba. Pripominjamo samo, da je slovensko ljudstvo
glasno in definitivno izreklo svojo sodbo nad takim
„najboljšim sinom.“ Če ima gosp. Segula tako nena-
vadno ljubezen do Ploja, naj jo ima; sre se ne da
ukazovati. V ostalem pa ne smatramo za potrebno,
da bi stvarno polemizirali z njegovimi izjavami.

„Sloga“ laže. Vseslovenska ljudska stranka ni
po Sloginem okusu. Zato laže, da je bilo na usta-
novnem shodu 1200 udeležencev, v resnici pa jih je
bilo okoli 4000. Se hurjšo laž vsebujejo te-le besede:
„S tem neha tudi samostojnost štajerske Kmečke
zveze in odločilno besedo bodo imeli sedaj Kranjci.“
Kako grda laž je to, se vidi iz tega, da smo mi že
večkrat naglašali in še vedno povdarjamo, da osta-
ne Kmečka zveza samostojna organizacija, kakor tu-
di Katoliško politično in gospodarsko društvo na
Koroškem in S. L. S. na Goriškem. Le resneje so
se te organizacije združile v obrambo celokupnih
slovenskih interesov. In če „Sloga“ izraža svojo
bojazn, da se bodo štajerske narodne in gospodar-
ske zadeve še manj upoštevale, kakor do sedaj, naj
ve, da bi bila njena bojazen opravičena, če bi bile
štajerske narodne in gospodarske zadeve v rokah
Ploja in tovarišev.

Nemški in posili-nemški zdravniki so zborovali
dne 17. vinotoka v Mariboru. Osnovali so podružnice
društva nemških zdravnikov v Avstriji, in sicer za

Maribor in Celje. V odboru slednje podružnice so
sami pristni Germani slovenske krvi: dr. Golič, Brez-
nik, Premšak, Zadnik, Jesenko, Kokošinek, Kačivnik
in Niče. Heil taka pristnost nemškega naziranja!

Skrbi pa nas Slovence nekaj družegal! Kaj
imajo ti nemški zdravniki opraviti z zdravniškimi
mesti med Slovenci? Povdarjali so na shodu, da na-
meravajo le nemške spodnještajerske zdravnike v na-
rodnem oziru zasigurati, a proti koncu poročila o tem
zborovanju se čita, da se je dr. Trampu naročilo, da
naj posreduje glede zdravniškega mesta na ptujskem
polju pri nemškem narodnem svetu. To je poseganje
v naše posestno stanje! Občine ptujske okolice, ki
imate interese na ugodni rešitvi tega vprašanja tudi
v narodnem oziru, ganite se, dokler je čas. V prvi
vrsti pa je slovensko zdravniško društvo za Spodnje-
štajersko poklicano, da se vzbudi iz svojega motovi-
la in da tudi v stanovsko-nacionalnih vprašanjih na-
stopi.

Vozne cene na državnih železnica se ne bodo
povišale, kakor se je glasilo pred nekaj časom. Voz-
ne cene po državni železnici, ki dobe veljavo s 1. ja-
nuarjem 1910, so identične z istimi, ki so se nastavile
1. januarja 1903. Po starih državno-železniških pro-
gah so tedaj ostale prevozne cene iste, le na novo
podržavljenih progah se je na nekaterih cena zviša-
la, na drugih pa znižala, da se razmerje kolikor mo-
goče zjednači! — Istotako tudi niso resnične vesti,
da bi se odpravile razne ugodnosti pri vožnih cenah
za uslužbenca državnih železnic.

Delavni čas in zapiranje trgovin. Vlada je vlo-
žila na predsedstvo državnega zbora nov načrt, ti-
čoč se delavnega časa in zapiranja ter odpiranja
trgovin. Po tem načrtu morajo biti trgovski in spe-
dicijski pomožni delavci nepretrgoma 11 ur prosti.
Trgovine se imajo zapirati ob 8. uri, trgovine z ži-
vili ob 9. uri zvečer in morajo biti zaprte do 5. ure
zjutraj. Vendar imajo deželne politične oblasti pra-
vico, da ta čas potem odredb primerno spremene.

Proti podraženju živil. V nedeljo sta se vršila v
Libercih dva socialnodemokratska shoda proti podraženju
živil; en shod je bil češki, drugi nemški. Po zborovanju
so šli zborovalci na glediški trg, kjer je poslanec Schäfer
govoril občinstvu. Ko je hotel potem govoriti nek češki
govornik, so nemški nacionalci začeli peti „Wacht am
Rhein“ ter niso pustili govoriti češkemu govorniku. Prišlo
je do pretepa, nato pa je policija razgnala občinstvo.

Viničarski tečaji. Deželni odbor štajerski je sklenil
tudi prihodnje leto urediti viničarske tečaje in sicer v
Mariboru za 14, v Ljutomeru za 12, v Gornji Radgoni za
16, v Silberbergu pri Lipnici za 24, v Šlabah pri Ko-
njicah za 24 viničarskih in kmečkih sinov. Tečaj se otvori
15. februarja in traja do 1. decembra. Razven hrane in
stanovanja dobi obiskovatelj še mesečno 8 kron.

Štajersko.

Mariborske novice.

Premeščen je od 47. mariborskega pehotnega
polka poročnik Palm h konjenikom 5. dragonskega
polka.

Nagla smrt. V delavnici južne železnice je
zadela kap v pondeljek kovača Travnika Ivana.

Porotno sodišče v Mariboru. Za četrto porotno
zasedanje pri okrožnem sodišču v Mariboru so pokli-
ceni kot predsednik porotnega sodišča predsednik
okrožnega sodišča Ludvik Perko, kot njegovi namest-
niki pa višji deželno-sodni svetniki dr. Franc Vou-
šek, dr. Josef Fraidl in Anton Morocutti.

Obvestilo. Vojna uprava kupi po trgovskem običaju
za Maribor 5900 q pšenice in 5120 q rži. Tozadevna ponud-
bena obravnava se vrši dne 27. oktobra 1909. pri c. in kr.
intendanci 3. voja v Gradcu. Kolekovane ponudbe morajo
biti najkasneje do 9. ure dopoldne na svojem mestu. Po-
goji se lahko zvejo tudi pri vojaškem oskrbovalnem skladišču
v Mariboru.

Z britvijo si je včeraj vrat prerezal 13 letni Franc
Wrunez v stanovanju v Brodarski ulici št. 3. Deček je
vozil mleko za trdko Jauk in je pri tem menda nekaj
denarja poneveril. Ko je čul, da so mu že na sledu, je šel
domu in si je z britvijo vrat prerezal. Oče ga je našel
vsega v krvi na tleh ležati in je hitro tekel po zdravnika,
ki mu je rano za silo obvezal. Težko ranjenega so pre-
peljali z rešilnim vozom v bolnišnico. Oj, ta mladina!

Zeno umoril? V sredo so orožniki iz Gornje
Sv. Kunigunde privedli v zapore tukajšnjega okrož-
nega sodišča želarja Petra Smrečnika. Ta ima žela-
rijo na Šoberskem, ki spada deloma pod župnijo
Kamnica, deloma pod Sv. Križ nad Mariborom. Nje-
gova žena Ana je zadnje nedeljo dajala jesti pre-
sičem. Tega dela očitno ni še končala, ampak je
izginila. Pozneje jo je našel njen sin v bližnjem go-
zdu, v katerem se je nahajal tudi Peter Smrečnik,
mrtvo; poleg nje je ležala cajna s kostanji. Iz raz-
nih vzrokov je nastal sum, da je Smrečnik v gozdu
začadel svojo ženo. Nasproti orožnikom je Smrečnik
to odločno tajil. Na lice mesta se je podala mari-
borska sodna komisija, da dožene vzrok smrti lare
Smrečnik.

Zvišana kazen. Dne 24. septembra je porotno
sodišče obsodilo Franca Domanjko zaradi požiga na
štiri leta težke ječe. Sedaj je pa nadsodišče v Grad-
cu ugodilo prizivu državnega pravdnika radi pre-
nizko odmerjene kazni in je Domanjku zvišalo ka-
zen na sedem let težke ječe.

Izpred sodišča. Nevaren tat je 24letni delavec
Janez Favec iz Grajene pri Ptuj. Obdolžen je zno-
va, da je pokradel Martinu Plajnsku iz Studencev

suknjo, Francu in Jerici Muršec iz Stranske vasi iz zaprte hiše obleko, perilo, dve uri z verižico, svinjsko meso in razne druge stvari v vrednosti 136 kron in še čistega denarja za 120 kron; Jakobu Horvatu v Novi vasi je ukradel za 160 kron denarja in razne druge stvari, dalje je okradel še razne osebe, kakor Franca Preložnika iz Zgornje Grajane, Marijo Kranjc in Marijo Vilčnik iz Zgornjega Dupleka za večje ali manjše svote in razne druge stvari. Obtoženec je le deloma priznal svoje prestopke. Dobil je 18 mesecev težke ječe.

Nepoboljšljiva tatica je 23letna, in že velikokrat predkaznvana Terezija Ogrin. Ker je zopet kradla po Hudem Kotu v Marenberškem okraju, je dobila 3 mesece strogega zapra.

Bozba z noži se je vršila zopet v Karčovin. 25letni viničarjev sin Janez Knežar in 22letni Mihael Zwiklak sta se v neki gostilni sprla z Mihaelom Glavičem in Francem Lesjakom, ker Glavič ni hotel plačati enega litra mošta. Pri tem je Glavič Knežarja z neko rečjo ranil na roki. Krčmar je pripravil pogladiti ven na cesto, kjer je dal Zwiklak Knežarju odprt nož in ga silil, naj napade ostala dva, češ: „Zabodi ju, ali ne veš, kaj imaš v roki?“ Po dolgem obotavljanju se je dal Knežar pogovoriti in je zahteval z nožem težke rane Glaviču in Lesjaku, ki je hotel braniti prvega. Knežar je bil obsojen na štiri, in Zwiklak pa na tri mesece težke ječe.

Radi namakanja senožeti je prišlo do prepira med Goričani pri Pragerskem in Požečani. Posestnik Klaus iz Požega je namreč letošnje leto napeljal potok, ki teče mimo njegovega posestva, na svoje senožeti. To je pa posestnike v Gorici močno raztogotilo in prišlo je do prepira, med katerim je hlapec Anton Pernat iz Požega ustrelil s puško Antona Čelofigo iz Gorice v prsi, da se je ta težko ranjen zgrudil na tla. Klaus je bil obsojen radi težke telesne poškodbe na 6 mesecev težke ječe.

Pijan je bil 49letni posestnik Jurij Bergles v Križevcih, in ker mu je očital Leskovar Simon pijanost, ga je napadel in začel pretepavati. Berglesu je sodišče prisodilo 6 mesecev težke ječe.

Svojega očeta je hotel ubiti 37letni nezakonski in že oženjeni čevljar Martin Žnidaršič iz Budince, ker mu je dal kot zapuščino po materi samo 100 K. Ta znesek je bil premajhen za njega in prišel je zopet nad 70letnega očeta ter mu grozil s smrtjo, ako mu ne da še 100 kron. Nazadnje mu je pa še okradel 20 kron. Za vse to je dobil prisojenih 6 mesecev težke ječe.

Radi surovosti je bil obsojen na 13 mesecev težke ječe 21letni posestniški sin Franc Duh, ker je brez vzroka loputnil v Zagoreih Franca Kezmoha z nekim batom po glavi in ga težko ranil.

Celjske novice.

Porotne obravnave v Celju so bile od 18. do 21. t. m. Politično-časnikarske stvari niso prišle na vrsto.

Hmeljska cena je prišla menda do vrhunca, t. j. 6 K. Letos je bila Savinjska dolina zopet srečna.

V gospodinjstvo šolo na Teharjih je sprejetih dozdaj 16 deklet. Nekaj se še jih lahko sprejme. Šola se začne dne 3. novembra t. l.

Kap je zadela v četrtek na Graški cesti posestnika Španerja iz Vitanja. Zgrudil se je in obležal na cesti. Spravili so ga v bolnišnico.

Uršin sejem je bil letos srednje obiskan. Živinsko sejmišče je bilo precej napolnjeno, posebno veliko je bilo krav, manj pa volov. Vendar je pa bil tudi ta obisk slabši nego druga leta.

Zanimiva obravnava. Pred celjskim okrajnim sodiščem se je vršila v sredo obravnava radi razžaljenja časti. Toženec je bil mestni blagajnik Pang, tožnik pa vsenemški kricac Oechs, kateremu je Lang očital, da je denuncijant. Med obravnavo so prišle na dan imenitne stvari iz življenja celjskega Oeche. Denunciral je trgovce in gostilničarje radi prikratkav davkov, za kar je dobil že leta 1885 pri davčnem uradu v Celju nagrado v znesku 210 K. Denunciral je tudi slovenske uslužbenke nemških gospodarjem zato, da so jih ti zapodili iz službe. Ob priliki izleta Čehov v Celje leta 1899 je napravil nedolžnega Nemca v zapor zato, da se je sam rešil. Obravnava se ni končala, ker se morajo zaslišati nekatere priče v Gradcu in na Dunaju.

Izpred celjske porote. Zаради uboja se je imel zagovarjati pred porotnim sodiščem mesarski pomočnik Franc Strelec iz Konjic. V noči na 9. septembra je prišel Strelec z nekaterimi tovariši v žganjarno Ane Hasenbüchlerjeve v Konjicah. Proti 3. uri v jutro so vsi drugi gostje razun nadpaznika finančne straže Kokola zapustili lokal. Natakarcica je pozvala tudi Streleca in tovariše, naj grejo domov, kar so ti tudi storili. Le Kokol je zaostal in nadlegoval natakarcico. To je Streleca tako ujezilo, da je začel pred hišo kričati, da ne gre prejši domov, dokler finančar ne bo odšel, in je nato vrget tudi nekaj kamenja proti priprtim vratom. Nato je prišel Kokol ven in je parkrat zamahnil po zraku s sabljo. Strelčevi tovariši so vsi zbežali, te ta je obstal pri kupu kamenja in čakal na nadpaznika. Ko se mu je ta približal, je vrget Streleca s tako močjo kamen proti Kokolu, da mu je prebil čelo. Drugi dan potem je Kokol za poškodbami umrl. Strelec se je zagovarjal, da je storil to v silobranu, kar so mu porotniki tudi verjeli, in bil je oproščen.

Zаради tatvine na lastni krušni materi je bil obdolžen Janez Zupanc. Urša Železnikova iz Mariborskega Grada je imela namreč v celjski posojilnici

naloženih 700 kron za svoje pastorko. 17letni Janez Zupanc je pa okradel hranilno knjižico, dvignil denar in ga zapravil večinoma v Zagrebu. Porotno sodišče ga je zato obsodilo v 15mesečno težko ječo.

Ptujske novice.

Himen. V soboto 23. t. m. se bo poročil gosp. Josip Sever, davčni asistent v Mariboru, z gospico Anico Urban iz Ptuja. Bilo srečno!

Razstava. V nedeljo dne 24. t. m. se bo otvorila razstava izdelkov obrtnih vajencev. Razstava bo odprta en teden.

Novo poslopje za sodišče. V Ptuj uislijo sedati novo poslopje za sodišče, ker je staro sedaj razdeljeno v civilni in kazenski oddelek, ki sta pa oba nastanjena v drugem poslopiju. Občina je ponudila, da bi se naj zgradilo novo in veliko poslopje na mestu, kjer je bila prej stara vojašnica v barvarski ulici.

Ali je res? Na Ptuj bodo skoro tudi vragi znali čivkati „Wacht am Rhein“, ker to vsenemško pesem splošno pojejo in žvižgajo otroci in veliki, zlasti pa rokodelniški učenci, ki imajo svojo trgovsko oz. obrtno šolo, kjer se je gotovo učijo kot prvi in glavni predmet.

Drugi kraji.

Ne uboj, ampak otrpnenje srca je bilo vzrok smrti Jožefa Lešnika iz Hoč. Kakor je raztelesenje njegovega trupla dokazalo, je zaprti kurjač južne železnice Franc Anguštin sicer res precej ranil Lešnika, ali povod smrti niso bile te rane, ampak otrpnenje srca, katero je najbrže povzročil alkohol, prepir in pa strah, ko ga je Avguštin napadel. Na podlagi tega dokazila sodnih zdravnikov so izpustili Avguštin iz zapore in ustavili postopanje proti njemu.

St. Ilj v Slov. goricah. V sredo je tukajšnje orožništvo prijelo Ivana Soba, katerega je mariborsko okrožno sodišče zasledovalo radi zločina tatvine.

Sv. Rupert v Slov. gor. V eni številki „Narodnega Dnevnika“ razlaga nek pristni liberalni učejak, kako može različnih stanov kličejo svoje izvoljenke. V svoji razlagi prišel je le do bogoslovcev. Da se pa izpopolni ta najnovejši slovar, pristavil bi jaz še može teh-le stanov: advokat pravi svoji izvoljenki: ti moja pijavka; liberalni veleumi: moje-ga življenja laž črez vse; različni pisči „Narodnega Dnevnika“: ti zapeljivka moje nedolžnosti! Mogoče, da še kdo raziskuje to najnovejšo stroko liberalnega učenjastva.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Čudno, kako se „Narodni Dnevnik“ obrača pri vsaki priliki po istem vetru, ki naj njegovim pristašem pripíše par lorberjevih listov na njih mučeniške narodne glave. V številki 223 piše nam dobro znani korespondent od Sv. Lenarta o shodu Mladeniške zveze. Pravi, kako lepo je uspel jeden tak shod leta 1904 pod vodstvom Franceta Kramberger — Jurkovega Franceka iz Gočove. Hm, ko bi bilo to le res, a škoda, da so takratni shod vodili ravno ti preklicani klerikaleci dr. Korošec, dr. Hohnjec, Bosina, Gomilšek i. dr., nikakor pa ne Jurkov Francek, kateri je pri celem shodu le molčal. Seveda, takrat je bil še pač klerikalec, a veter je tudi tukaj že tako zapihal, da je postal naprednjak-narodnjak, čemur se pa ne čudimo, ker je nekdanj popeval tudi že pri Sv. Trojici: „Die Wacht am Rhein.“ In pa, čopišnik „Narodnega Dnevnika“, tudi pri takratnem shodu je bila najprej služba božja pri Sv. Trojici, v procesijah smo prišli k Sv. Lenartu, shod je bil v ravno isti gostilni — samo jednega še ni bilo: do takrat še liberalni narodni naprednjaki pri Sv. Lenartu niso imeli nemških govorov v prid vsenemca Malika. — Heil!

Sv. Lenart v Slov. gor. K prireditvi ob priliki blagoslovljenja nemške šole priobčujemo še sledeče: Nemško časopisje piše, da je bila velika večina hiš v trgu okrašena z zastavami, kar pa ni res. Trg St. Lenart šteje sedaj 95 hišnih števil, zastave so pa visele samo iz kakih dvajsetih hiš. Omeniti še imamo, da je zastava visela tudi iz Aubrove gostilne, v katero zahaja ves št. lenarski štab Narodne stranke. Liberalci so to v nedeljo videli, tri dni niso obiskali gostilne, četrti dan smo pa zopet vse videli sedeti v tej protislovenski gostilni. To je menda izvajanje gesla: Svoji k svojim po liberalnem receptu.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Te dni je dobila naša občina Trnovska ves novega predstojnika g. Jakoba Čuček, najbolj zavednega in odločnega narodnjaka v celi občini. Nemškutarije v občini je torej konec. Kakor en glas gre po občini: Vrli mož naj dolgo in srečno župani!

Sv. Benedikt. V soboto, 16. t. m. smo tukaj pokopali veleposestnika Franca Fekonja iz Trotkove. Primerno se mi zdi temu odličnemu narodnjaku postaviti mal spomenik, ker cel okraj čuti zgubo pokojnika. Obiskal je 1858. v Mariboru takratno spodnjo realko. Vrnivši se domov je prevzel po očetu veliko gospodarstvo, katerega je zdato povečal. Zvest svojemu narodu je vedno stal v prvi vrsti proti nasprotnikom. Bil je skozi 20 let od okrajnega zastopa sv. lenartskega, in kot tak od okrajne hranilnice. V domači župniji od obstoječe „Posojilnice“, kjer je z besedo in dejanjem pomagal. Častnega pogreba so se udeležili znanci in ljubljenci njegovi iz celega okraja, „Okrajni zastop“ sv. Lenarta, Hranilnica od tje je poslala svoje zastopnike. Ko nam v trdem boju ob meji primanjkuje navdušenih in značajnih možev, ga bomo bridko pogrešali. Naj mu bode lahka domača zemlja!

Sv. Urban pri Ptuj. Dne 13. t. m. imelo je naše gospodarsko bralno društvo zabavni večer s šaloigro, šaljivo pošto itd. v gostilni g. J. Čeh-Pölel. Ob enem obhajala se je odhodnica vrlega narodnjaka Jožefa Skoliber, ki je odšel k vojakom. Bil nam je zvest delavec, nepremakljivega značaja, in želimo, da bi se, ko dosluži vojske, zopet jednak vrnil. — Vsled slabega jesenskega vremena nam je letošnja vinska trgateg delala ovire. Vendar je dala trta povoljno in dobrega mošta. Sadja sploh ni bilo. Krme zaradi suše povsod primanjkuje.

Haloze. Naš somišljenik nam piše: Branje se nagiba h koncu in nas je splošno zadovoljilo. Mošt je imel 10 do 14 stopinj, po nekod tudi do 16 stopinj. Kupei plačujejo mošt po 9 do 13 krajcarjev.

Ivanjkovec. Kakor ste pred časom poročali, je posestniku Škrinjarju pogorelo. Nesreča je tem večja, ker se je zgodila ravno v takem času, ko so bili večinoma že vsi letni pridelki pod streho. Vsak pošten človek sočustvuje z nesrečno rodbino in ji pomaga po svoji moči, le hudobni „Narodni List“ s svojimi plitvo-pametnimi dopisniki se norčuje. Piše namreč: „Hudo greva posestnika Škrinjarja iz Velicah, ki mu je pretečeni teden vse pogorelo; da je proti podpori snujočega se požarnega društva v Ivanjkovcih najbolj rogovilil, sedaj pa je ravno njemu najprej pogorelo.“ Naj bo pisec te hudobne novice kdorsibodi, nje duševni oče, katerega ni sram izrabljati nesreče svojega bližnjega za svoje umazane namene, nam je prav dobro znan in prepričan naj bo, da bo dobil v kratkem zasluženo lekcijo.

St. Janž na Dravskem polju. V nedeljo dne 17. t. m. smo pokopali ob velikanski udeležbi Nežo Tement, ki je bila 25 let v službi pri Tamburju, ugledni gostilni v Rošnji. Po dolgotrajni, hudi bolezni je, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala poprejšnji petek. Tudi med boleznijo je večkrat prejela sv. zakramente. Ugledni hiši naše sožalje. Naj počiva v miru! — Do sedaj imamo pri nas 72 porodov in 74 mrličev.

St. Janž na Dravskem polju. Odgovor „Narodnemu Listu“ št. 45. Tukaj imamo velikane, sicer ne z ozirom na njih telesno postavbo, tudi ne po duhu, tudi ne po njih delovanju v korist ljudstvu, pač pa velikane po domišljavosti in obrekljivosti. V počitnicah se število teh ljubiteljev (?) ljudstva še pomnoži. Med drugimi je na počitnicah tudi fantek, ki je boja neke učitelj; majhen po postavi, velik pa v domišljavosti. Ker je sin ugledne hiše, bomo za sedaj nekoliko prizanesljivi. Če ga pa zadnja neprilika ni spametovala, bomo prisiljeni brezobzirno opisati njegovo „delo“. — Ta ljubeznjivo smehljajoči se fantek pošilja izrodke svoje domišljije v razne liberalne liste, v katerih poleg duhovščine napada može, ki s težkim delom preživljajo sebe in svoje družine, v svoji priprostosti pa ne morejo spoznati, da bi mali fantek imel zmožnost, jih kaj pametnega naučiti. Nismo mu po volji ne Snuderl, ne Tement, ne Elkart, ne Rešek, ne Kröpl, in Bog ve, kdo še ne. — Da bi njegovi dopisi vendar kaj izdali, izmislil si je nekaj, kar popolnoma označi njegovo slabost. Kako piše v zadnjem „Narodnem Listu“? Berite pazljivo: „Cenjeni g. urednik, sprejmite iz peresa z vsemi težavami obloženega poljanskega kmeta nekaj vrstic...“ Glejte ga kmeta na papirju! Fantek, ki mu mrzi vsako kmečko delo, ki so mu glavno opravilo pohajkovanje, med tem, ko morajo njegovi stariši težko delati, ta fantek si ogrne kmečki jopič — na papirju, potem pa začne mahati po neljubih mu osebah. Da ne more pustiti duhovščine pri miru, je stara reč, potem morajo priti na vrsto še kmetje-trpini, ki jih on prav nelepo obira. Pogreva laži, ki so jih poprej že drugi le v nekoliko pravilnejši slovensčini obelodanili v raznih liberalnih listih. — Kaj sta mu pa storila kmeta Elkart in Kröpl? Hudo pregreho imata na vesti! Ona dva sta namreč na Plojovem shodu hofratu v lice povedala, da ni ničesar storil za kmete. Ko je neki učitelj M. Lešnik predlagal resolucijo, po kateri naj bi se izreda Ploju zaupnica, vzdignile so se takoj navdušeno vse učiteljske roke. To pa ni šlo v glavo ne Ploju ne predlagatelju, da bi mogle biti kmečke roke tako težke, da jih ne bi bilo mogoče spraviti kviško. Prigovarjala sta in prosila, pa zastoj! Kmet Kröpl se oglasi: „Nikarte nas siliti! Kar ni, pa ni!“ Nato Lešnik: „Kaj pa regulacija Drave?“ Kröpl odgovori: „Izvedite regulacijo Drave, da bo nam v korist, potem pa pridite po zaupnico!“ Tu je nastal šum, da se ni nikogar več razumelo, kakor beseda Plojeve, da je shod zaključen. Sam je tedaj zaključil shod, četudi brez zaupnice! Ploj naj v prihodnje ne veruje lažnjivim dopisom v liberalnih listih, pa ga ne bo skušnjava tako daleč zmotila, da bi si še sam prišel po nezaupnico. Kmet dandanes ni več tako neveden, kot si mislijo razni liberalčki. To si zapomnite! On sodi svoje voditelje po njih delu, ne pa po lepih besedah in praznih obljubah. — Ploj si pa lahko pripelje v prihodnje s seboj še več učiteljev, morda še nekaj odvetnikov in še kakega koncipienta, pa bo gotovo doživel še večjo — blamažo.

Iz Konjic. V ponedeljek, dne 18. t. m. zvečer so pripeljali iz Luč v tukajšnjo bolnišnico obstreljenega, okoli 15 let starega fanta Kožuh-a. Obstrelil ga je, kakor smo že poročali, v konjskem hlevu sin loškega mesarja Valant-a. Ker mu tukaj niso mogli odstraniti krogle iz prsi, so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je najbrže malo upanja, da ostane pri življenju. Ali se je to zgodilo iz hudobije ali po naključju, se ne ve. Vsekakor pa se mora obsojati, da nosi šele 15 let stari Valantov sin strelno orožje s seboj najbrže brez dovoljenja. Ne bomo preisko-

vali, kaj je fanto privedlo do tega dejanja, ali slaba vzgoja ali kaj drugega, konstatiramo le, da je fant sin znanega trgovca in mesarja Valanta, ki je zagrižen pristaš štajercijancev.

St. Jurij ob Taboru. Informirali smo se, če je kaj resnice na poročilu „Narodnega Lista“, da so šentjurski telovadci krvavo pretepli fante iz Prekopa in Cepelja. Zvedeli smo, da se niti eden Orel ni udeležil tega pretepa, ampak vsi rogovileži so up liberalne bodočnosti. „Kolesar iz Trbovelj“ je pripravljen dati svoje kolo in kupiti povrh še iz svojega motor prvega liberalca, ki dokaže, da je v omenjenem poročilu le en stavek resničen. Če pa liberalci ne prekliče te laži, vam bodo Orli in njih pristaši to o prihodnjih volitvah pošteno nazaj poplačali.

St. Jurij ob Taboru. Lah Piusi, ki je kupil baron Wittenbachovo posestvo v Ojstrici za 360.000 kron, je že dal postaviti parno žago. Odpovedal je prostore ojstriški šoli, ki je bila v grajščini. Ista je sedaj v Lokah pri šipasu.

Koroško.

Celovec. Železniško ministrstvo je podelilo industrialcu Emilu Czechowiczka iz Dunaja v društvu z nekaterimi drugimi pravico za predela za naslednje projektirane električne železnice: 1. od glavnega kolodvora do osrednjega pokopališča; 2. odcepljeno od te proge na eni strani do vojaškega kopališča, na drugi strani po južnem obrežju Vrbskega jezera čez Majernik, Otok in Vrbo. Dovoljenje velja za dobo enega leta.

Beljak. Višji poštni kontrolor Jožef Unterkreuter je na lastno prošnjo upokojen.

St. Vid ob Glini. Zadnjo nedeljo o polnoči je padel zidar Franc Borghi na polzkih stopnicah in si zlomil nogo. Po dnevu pa je padel njegov sin s kolesa, je prišel pod dirjajočega konja, a se je k sreči le malo pohabil.

Otrpnenje mozga. Do 16. oktobra se je pojavilo na Koroškem 46 slučajev boleznega otrpnenja mozga. Sedem slučajev je bilo smrtnih. Vseh odpade na mesto Celovec 16, na bližnjo okolico 17 in 13 na ostalo deželo. Šole se niso zaprle.

Radlše. (Politično zborovanje.) Lilo je. Vendar pa so prišli naši vrli kmetje in fantje v nepričakovanim številu; celo iz Medgorij in iz St. Petra so prihiteli. Gosp. državni in deželni poslanec Grafenauer otvori zborovanje. Pozdravlja vse iz srea, meneč, da mu je le žal, da manjka nasprotnikov. Oni sicer znajo, kakor divji tatari, streljati izza grma, ko se pa prikaže, pa zbežijo, in si ne upajo oko v oko odgovarjati. To pač ni značajno! — Za predsednika je izvoljen domači župnik, ki poudarja, da je bil pri zadnjih deželnozborskih volitvah hud boj celo v znamenju orožnikov. Tistih pa pogrša, za katere je zborovanje namenjeno in potrebno, — naših nasprotnikov, ki so znali poprej vsak nekaj povedati o Grafenauerju. Izreče jim nezaupnico, ker so se z bali poštenega odgovora in se poskrili. O delovanju gosp. poslanca pa naj se volilec sami prepričajo. Ob obnem navdušenju in skrajnem zanimanju izvaja g. poslanec Grafenauer v skoraj dve uri trajajočem govoru sledeče misli: Danes je kmet glavna moč državnega življenja. Od njega je odvisno blagostanje domačije, dežele, države. od njega pa je odvisno tudi politično življenje, — pomoč. Zato pa je potrebno trojno: 1. da je kmet veren, 2. da je naroden, 3. da je na svoji zemlji svoj gospod, to je, da je dober, trden kmet. Te lastnosti pa mora imeti tudi vsak kmetijski poslanec; da jih ima Grafenauer, za to jamči že njegovo ime. — Nato razvija šolski program. Šola, ki jo kmet vzdržuje in plačuje, mora biti za kmete. Pouk v maternem jeziku je podlaga za ves pouk in zato mora biti glaven predmet. Nemščine pa se hočemo učiti na podlagi domačega jezika. Tudi naj se otrok na kmetih nauči kmetovati. Pojasnjuje položaj deželnega in državnega zbora ter obširno razloži vzroke, ki so prisilili poslance „Slov. kluba“, ozir. „Slovan-ske Unije“, da nastopijo nasproti sedanji, kmetom in Slovanom sovražni vladi. Sedanja vlada je priporočila oderuško ogrsko-židovsko banko za bosenske kmete, je Lahom obljubila vseučilišče v Trstu, Slovincem pa odrekla univerzo v Ljubljani, končno predložila pogodbo s Srbijo in Rumunijo, po kateri bi naša živina po ceni in vrednosti na škodo kmeta znatno padla, kar pa naši kmetijski poslanci niso smeli dovoliti. — Končno pozivlje kmete k združitvi v zdru-gah, kajti le v slogi je moč! Žel je obilno ploskanje in pritrdjevanje. — Č. g. Anton Kaplan predlaga zopet zaupnico, ki se soglasno in z velikanskim navdušenjem sprejme. — Po živahnem razgovoru in navduševanju za vstrajnost v naši dosežanji edinosti pri narodno-političnem delovanju, zaključí predsednik v pozni večerni uri zborovanje z gromovitim: Živio Grafenauer in njegova stranka!

Kranjsko.

Liberalni shod v Mokronogu se je pretečeno nedeljo zelo slabo obnesel. Iz Ljubljane sta prijadrala vitež dveh manšet dr. Oražen in pa strogi profesor Jug. Imela sta tak shod, kjer je bilo pač mnogo ljudi, a liberalcev skoro da nobenega. Inteligenco, katero sta oba možakarja pričakovala, jih je pustila popolnoma na cedilu. Dr. Oražen je žalostno gledal obe manšeti na rokah, Jug si je pa vihal brke, in oba sta jo potlačena zopet odkurila proti beli Ljub-

ljani. Liberalizem, povsod se ti že izpodmika stolec, in kmalu boš ležal na tleh.

Ruski kružok bodo imeli letos zopet v Ljubljani. Poučeval bo zdravnik dr. Ludovik Jenko in njegova soproga Terezina Mihajlovna Jenkova.

Ljubljana. Kdo še ni videl onih starih rimskih zidov, ki se vzdigujejo v Ljubljani in so še jako dobro ohranjeni. To je rimski zid med Turjaškim trgom in Vegovo ulico poleg cerkve nemškega viteškega reda, in pa zidovje na Mirju. Prvi stoji še dva metra visoko in je oddelek mestnega obzidja stare rimske Emone, ki je obdajal notranje mesto. En oddelek tega zidovja je na Mirju, kjer je pa večina že bolj posut in porastel s travo. V bližini, kjer bo zgrajena sedaj obrtna šola, so pri kopanju temelja odkrili ostanki stare rimske hiše. Popolnoma dobro se poznajo še stopnjice in vrata. Odkrili so tudi krasen mozaik, kakršnega še nima deželni muzej v Ljubljani, ter mnogo dragocenih sulic in mečev. Izkopavanje nadaljujejo in bodo najbrž našli na zgodovinskih tleh, kjer stoji Ljubljana, še mnogo za zgodovino veljavanih reči, najsi bodo iz rimskih ali pa prahistoričnih časov, kjer so stale stare stavbe na koleh.

Velik požar. V sredo je nastal v Novi vasi na Gorenjskem pri Martinu Ajstru požar, katerega so zanetili hudobni otroci. Zgorela bi bila vsa vas, ako bi požarna bramba iz bližnje tovarne ne prihitela na pogorišče. Zgorela sta hlev in skedenj z vsemi poljskimi pridelki in krmo. Nesrečnež je bil le za malo svoto zavarovan pri banki Slaviji. Nesrečna in siromašna družina Ajstrova ima od požara škode nad 6000 K in bode za zimo uničena, ako ji ne prihitijo dobri ljudje na pomoč.

Primorsko.

Volitve v goriških slovenskih trgih. Dosedaj je znan izid iz sedmih trgov, iz dveh še manjka. Dobil je v Kanalu Fabian 54 glasov, Gabršček 31; v Bovcu Fabian 45, Gabršček 32; v Sežani Fabian 5, Gabršček 44; v Tolminu Fabian 63, Gabršček 53; v Kobaridu Fabian 14, Gabršček 64; v Ajdovščini Fabian 0, Gabršček 44; v Komnu Fabian 38, Gabršček 51; torej doslej Fabian 219, Gabršček 299 glasov. Manjkata še izida iz Križa in Nabrežine. Po teh podatkih je s precejšnjo težavo zmagal Gabršček, nikakor pa ne več s tako večino kot lani, ko je zmagal z večino 180 glasov. Letos se mu bo ta večina že za polovico zmanjšala.

Podgora. V nedeljo, dne 24. oktobra dopoldne bodo odkrili tukaj spomenik zaslužnemu c. kr. stotniku Henriku grofu Favergesa, katerega spomin še živi med našim ljudstvom. Stotnik je bil vitež reda Marija Terezijinega, ker se je hrabro boril v več bojih.

Ljudsko tajništvo S. K. S. Z. Slovenska krščansko-socialna zveza za Goriško je z mesecem oktobrom otvorila Ljudsko tajništvo, ki bo dajalo navsvete članom in somišljenikom zveze ter pridruženih društev. Vsak somišljenik se bo lahko obrnil na to tajništvo v vseh zadevah društvenega in javnega življenja, tako na primer v društvenih, zborovalnih, organizacijskih, občinskih, šolskih, službenih, delavskih, poselskih, vojaških in sličnih zadevah. Prav tako pa je tudi naloga Ljudskega tajništva, da bo skrbelo za poštene uslužbence krščanskim delodajalcem. Kolikokrat potrebujejo naši somišljeniki sveta, kako je včasih težko dobiti dober svet in kako drago ga je potem plačati. To prekorišno tajništvo bo vsaj deloma, če že ne popolnoma odpomoglo tem in enakim nedostatom.

Med tržaško Narodno delavsko organizacijo je prišlo na vseh koncih in krajih pokati, ko je pri zadnjih dogodkih strašno zavozila, ker je razobesila žalno zastavo v spomin vođe požigalec, roparjev in morilcev. Predsednik se ni strinjal s tem in je grozil z odstopom. Radikalni elementi so se pa jeli sramovati njih čina in so odnehali. Poka, pokaj med liberalnimi društvimi ob sinji Adriji.

V Ogleju, so izkopali zopet nekaj velevažnih starin, ki bodo za oglejsko zgodovino in za zgodovino bazilike prevažne. Med drugimi so odkrili neko spominsko ploščo, ki omenja baziliko in nekatere zelo stare letnice. Izkopava se še vedno dalje.

Trgatev v Istri je že izvršena. Kakor prihajajo poročila iz raznih strani, je letošnja letina nekako srednje vrste, kjer ni bilo toče, a kjer so bili pa vinogradi uničeni po toči, so nabrali prav malo grozdja. Radi nestalnega in deževnega vremena ni moglo grozdje povsod enako dozoreti in tam ne bo vino tako dobro, kakor lanske leto. Belo grozdje je povsod bolj dozorelo. Cena moštu je tudi letos na nekaterih mestih zelo nizka.

Zobčasta železnica na Učko. Železniško ministrstvo je stavbeni družbi Union na Dunaju dovolilo, da sme izvršiti pripravljalna dela za zobčasto železnico nižje vrste iz Lovrana na Učko.

Narodno-obrambno delo.

Narodna darežljivost. Nemška obrambna društva, njim na čelu Schulverein in Südmarka, porablja vsako priliko, da nabirajo gmotna sredstva za svoje namene, in stikajo po vseh virih, iz katerih bi kaj priteklo v njihovo nikdar dovolj polno blagajno. Roseggerjeva ustanova je za nemški Schulverein v zadnjem času najbogatejši vir. Tečejo mu pa še tudi drugi viri prav obilno, bodisi vedni ali izredni. Občudovati moramo pri tej stvari nemško izumljivost. Med drugimi je nek šolski sluga na ne-

ki srednji šoli v Brnu čutil potrebo, da bi tudi on kaj prispeval za nemško stvar. Ker sam nima dovolj sredstev, je pa izumil način, da drugi darujejo za njega. Upeljal je namreč v letošnjem šolskem letu navado, da pobira od prejemnikov poštnih nakaznic in pisem, ki čakajo pri šolskem slugi na adresata, po 2 v. Tako se mu je posrečilo v kratkem času spraviti skupaj 3 K, ki jih je poslal hvalnemu Schulvereinu.

Velika je tudi narodna darežljivost češkega naroda. V Školski matici se je sprožila misel o sv. Václavskem milijonu. Ta misel je padla na zelo rodovitna tla. Komaj so pretekli 3 tedni, in že se je nabralo 100.840 K. Bivši minister Prašek je poslal ves čist dobiček iz svojega sladkornega repišča, namreč 3000 K. V pismu, ki spremlja njegov dar, naglašajo: Čim ostrejša in brezobzirnejša se naši narodni nasprotniki trudijo, da bi našo narodnost oškodovali posebno s tem, da nam ropajo našo češko kri, naše otroke, tem večja je naša dolžnost, da podpiramo naše manjšinske šole ter porabimo vsako priliko za nabiranje.

Naš narod ni tako bogat kot nemški ali češki in zato ne more nabrati tolikih svot. Toda več bi se že lahko storilo. Koliko je naših ljudi, ki bi lahko kaj dali v narodno-obrambne namene. Pozivljamo vse svoje somišljenike vsakega stanu, vsakega spola, vsake starosti, da izdatno prispevajo, oziroma pridno pobirajo za sklad obmejnih Slovencev. Sedaj si snujemo svoje obrambno društvo. Priskrbimo mu sredstev, da bo že kaj imelo vzeti v roke, ko stopi v življenje. Za obrambo slovenske narodnosti in narodne posesti!

Zene za narodno obrambo. Nemške žene in dekleta pridno nabirajo nabirajo in prispevajo za nemška obrambna društva. Celo Roseggerjevi ustanovi so pristopile v častnem številu. Vodstvo nemškega Schulvereina jih javno hvali ter objavlja njihova imena. Dosedaj je 33 nemških žen, oziroma ženskih podružnic, za Roseggerjev fond darovalo vsako po 2000 K.

Slovenske žene in slovenska dekleta, posnemajte tako darežljivost. Tudi žena in dekle iz prostega naroda lahko kaj daruje. In če same ne morete prispevati, pa vsaj drugim prigovarjajte in pridno nabirajte za sklad našega obrambnega društva. Vaši nežni in mili besedi se ne more nikdo ustavljati.

Poverjenike Družbe sv. Mohorja nujno prosimo, da pred razdelitvijo knjig povedo ljudem, naj se spomnijo z darovi onih slovenskih bratov in sester, ki so v nevarnosti, da jih tuje potujci. Te slovenske duše, katere narodni naš nasprotnik poizkuša zvoditi v socialno demokracijo in v vsenemštvo, ter jim tako ugrabiti vero in narodnost, so nam najbližje! Vsi Mohorjani naj se zato spominjajo z darovi naše narodne obrambe! Komur je dano večje blagostanje, naj da tudi večji dar! Dar Mohorjanov bodi prava narodna zbirka za našo narodno obrambo. Vsi ti darovi pa naj se pošiljajo v centralno blagajno naše narodne obrambe v Ljubljani (za sedaj na naslov, upravnništva „Slovenca“), ki jih potem odstopi novemu narodno-obrambnemu društvu. Naj ne bo poverjenika družbe sv. Mohorja, ki ne bi poslal večji ali manjši dar Mohorjanov. Tudi člani in članice družbe sv. Mohorja, pomagajte z agitacijo med svojimi znanci, da bo ta dar Mohorjanov kolikor mogoče velik!

Za obmejni sklad so darovali nadalje po 20 kron sledeči: Posojilnica Kranjska gora; Šegula Francišek, kaplan v Laškem trgu; Mandelj Josip, deželni poslanec v Ljubljani. — Nadalje so darovali: A. Čebulj, Jesenice, 8 K; Krščansko izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu 5 K 50 v. — Nadaljna pomoč je nujno potrebna. Zadnji čas je šlo za Slovence v St. Ilj 4000 kron, za slovensko šolstvo na Koroškem 3000 K, za društvo „Kres“ v Gradcu odposljemo 500 K, več drugih potreb je pa silno nujnih. Zato, somišljeniki in somišljenice, spominjajte se ob vsaki priliki našega narodnoobrambnega sklada. Vsak dan naj se množe darovi!

Avstrijsko zrakoplovstvo.

Veliki evropski narodi: Francozi, Nemci in Angleži, kakor tudi Američani, že nekaj let sem živijo tekmujejo med sabo za prvenstvo v zrakoplovstvu. Zlasti zadnji čas se je vseh polastila neka zrakoplovna mrzlca: Zeppelinovi uspehi so vse, kar se prištevajo zrakoplovcem, užgali tako, da so hiteli s svojimi poizkusi in tvegali življenje, kakor bi sreča vsega sveta bila odvisna od njih rekorda. Ta zrakoplovna borba na življenje in smrt je končno tudi našo ljubo Avstrijo izvabila iz varne rezerve v — zračne višave. Ni sicer bogve kaj ta-le Estaric I. da, hudobni jeziki celo pravijo, da vzbuja pri poznavalcih pomilovalen posmeh — toda naše je naše, pa če imajo druge države še take zmaje z repom, perutmi itd., kar vsega nima Rennerjev zrakoplov. Naj je sestav še tako primitiven in nepopoln — Avstriji smo pa le pokazali, da si lahko privoščimo izlet v zračne višave v svojem lastnem izumu, ne da bi morali za to vzeti na posodo možgane kakega Zeppelina ali pa Bleriota itd. Zato pa: Slava našim Rennerjem!

Seveda ta patriotski ponos velja le dotlej, dokler se gre za zabavo občinstva; ko pa se pričnajo resne naloge, ki jih stavi zrakoplovstvu n. pr. vojaška služba, potem se tak patriotski separatizem

neha. Izbrati je treba najboljši in vojaškim namenom najprikladnejši sestav, pa naj je njegov izumitelj Nemeč, Francoz ali kdor koli.

Prvi avstrijski vojni zrakoplov je bil balon na vrveh okroglo oblike. Potem so nabavili dva prosta balona in leta 1898. je bil kupljen prvi balon zmajeve oblike, ki je sedaj splošno v rabi. Stalne zrakoplovne oddelke imamo sedaj na Dunaju in v Budimpešti, potem v trdnjavah Krakov, Przemysl, Komarno, Twardent, Petrovaradin, Karlsburg ter v obmorskih trdnjavah Pulj in Kotor. Vsak oddelek ima po eden ali dva zmaja-balona in več prostih balonov, kakor tudi vso opremo: prevozna sredstva, polnilne aparate in druge priprave. Poveljuje stotnik ali nadporočnik.

V novejšem času je naša vojaška uprava kupila od nemške družbe za proučevanje motornih zrakoplovov Parsevalov zrakoplov brez trdega ogrodja, ki ga sedaj montirajo v Fischamendu ob Donavi. V tem okraju si je vojaška uprava zagotovila velik kompleks zemlje in postavila lope za zrakoplove. Poizkusne vožnje s Parsevalom se prične baje že koncem tega meseca. Kakor se v poučenih krogih čuje, namerava naša vojaška uprava kupiti še en Parsevalov balon in pa dva francoska vodljiva zrakoplova Lebaudyjevega poltrdega sistema. V Fischamendu pa se zgradi tudi plinarna za preskrbo vojaških zrakoplovov z vodikovim plinom. Delo zgradbe je že oddano in bo znašala cela plinarna nad en četrtilijona kron.

Skušnja je doslej dognala, da je Parsevalov zrakoplov še najprikladnejši za vojno službo, kajti zrakoplovi brez trdega ogrodja sprejmejo lahko mnogo večjo težo, kakor pa Zeppelinov sestav, kojega trdo ogrodje silno poveča lastno težo zrakoplova. Lastna hitrost in obratna varnost zrakoplova je sicer pri Zeppelinu večja, zato pa je Parsevalov balon mnogo lažji za prenašanje in je tudi mnogo manj odvisen od posebnih stalnih naprav (lop) za vzlet in usidranje; dalje pa je v mnogo krajšem času pripravljen za vožnjo, nego Zeppelin.

Narodno gospodarstvo.

Draginja. Že dolgo časa ni bilo za kupca v velikem tako primernih cen zelju, kakor ravno sedaj. Lansko leto je mnogo trpelo zelje, ohrovt in tudi kolera od zelatega belina, kar je imelo za posledico visoke cene vseh zelišč. Letos pa tožijo kmetje, da so pri lepem in debeloglavem zelju cene le majhne, in da se skoraj ne bo splačalo, več ga prodajati. Cene za meterski stot zelja so bile na primer na Dunaju K 1.40 do K 3.—, in še tu je ostalo mnogo blaga neprodanega, in kmetje so tožili, da jim niti veletržci z zeljem niso več ponujali, kakor 1 K za meterski stot. Tudi pri nas je zelje dobro obrodilo, a cene so neprimerne visoke. Vsaka glava stane najmanj 4 do 6 v. Glavni vzrok te draginje tudi pri drugih pridelkih pri nas je pač ta, ker se vse stvari v velikem nakupijo in izvažajo na Ogrsko, na Dunaj in tudi v inozemstvo. Kar pa ostane doma, se prodaja po visokih cenah. Značilno za to je, da so tržne cene v Ljubljani na primer veliko nižje, kot pa pri nas na Stajerskem, kjer imajo glavno besedo v tem prekupei in pa židovski potovalni kupci iz Ogrske in raznih drugih krajev. Taka draginja, kot pri zelju, je tudi pri jajcih. Kdo bi si mislil, da bo moral dati na trgu za eno jajce 8 do 10 v v času, ko kure najpriredneje neso. In res je tako. Vsakdo se lahko sam na trgu prepriča o istinitosti te draginje. Poleg tega se je pa tudi moka tako podražila, da si ubožnejši niti slabše ne morejo kupiti, ker je predraga. Povsod drugje je cenejša, le naše sredotočje okoli Maribora vzdržuje visoke tržne cene, katerih edini povod je že prej omenjeni izvoz v velikem številu in mali preostanek za dom, kateri se potem drago prodaja.

Sladkorni kartel. Praška trgovska in obrtna zbornica je v zadnji seji obravnavala sporno točko med sladkornimi trgovci in kartelom. Zbornični svetnik Krečič je zahteval, da se skliče enketa, v kateri bi bili zastopani obe stranki, in kjer bi se moralo na vsak način doseči, da se poravnajo sporne točke. Da so se pa nove pogodbe v vseh krajih države brez ugovora podpisale, je pa vzrok ta, ker so se dotične tvrdke nahajale v veliki stiski, ker so potrebovale sladkor za svojo podružnico ali pa za glavno trgovino. Prepripi med sladkornimi trgovci so le nekaka posledica že dolgo gojene nezačupljivosti proti kartelu. Nove pogodbe so bile le povod, da se izprožijo dolgo zadržani nemiri med trgovci.

Umetna jajca. V New Yorku obstoji cela industrija, ki izdeluje umetna jajca in jih pošilja v azijske pokrajine. V nekem poročilu poljedelskega departmaja v Washingtonu se opisuje ta čudna produkcija. Trgovina z umetnimi jajci se je razvila, ker se je hotelo izkoristiti kolikor mogoče turšično moko. Izdelovanje se vrši na štiri različne načine. Najprej se sestavi rumenjak iz mešanice kuruzne moke, žitnega škroba, olja in raznih drugih snovi, ki dajo rumeni snovi veliko enakost z naravnim rumenjkom. To debelo tvarino zgnete stroj v okroglo obliko, ki se jo obda, kot pri naravnem jajcu, z beljakom. Potem se umetno naredi tenka kožica iz beljakovine ter odene vse skupaj s posebnim strojem z lupino iz malca. Potom vročine se posuši lupina in tudi vsebina postane trdna. Produkt je popolnoma podoben naravnemu jajcu in ima dober okus ter je zdravo. Ta jajca se lahko brez skrbi razpošiljajo in postajajo v Ameriki vedno bolj priljubljena, ker so poceni.

Tržne cene v Mariboru za 100 kg: pšenica K 27.50; rž K 18.—; ječmen K 18.—; oves K 17.50; koruza K 20.—; proso K 16.—; ajda K 16.—; sladko seno K 12.—; slama K 6.—. **Za 1 kg:** krompirja K 0.08; fižola K 0.28; graha K 0.60; leče K 0.60; špeha K 1.70; en liter mleka stane K 0.22 in eno jajce K 0.10.

Srbska cerkev v Bosni.

Od onega časa sem, ko je prenehal ipeški patrijarhat, ni bilo po turških pokrajinah (torej tudi po Bosni in Hercegovini) nobene srbske cerkve več. Prištevali so bosansko-hercegovske Srbe grško iztočnim in njih cerkveni poglavar je še sedaj grški patrijarh v Carigradu, in tudi njih škofje so bili po okupaciji na podlagi berolinske pogodbe do leta 1881. Še sami Grki. V onem času je sicer srbsko iztočno prebivalstvo v Bosni in Hercegovini daleč nadkriljevalo v številu in gnotnem oziru katoličane, ali iztočno duhovništvo niti najmanj ne doseglo one izobrazbe kot katoliško, koje se je sestavljalo iz samih domačinov, ki so študirali v inozemstvu. To so bili frančiškani, kateri tudi pri drugovercih uživajo globoko spoštovanje. Oni trije škofje (metropolit) iztočne cerkve, katere je poslal ekumenski patrijarh iz Carigrada v Bosno, so morali svoje dostojanstvo odkupiti z denarjem in so bili na ta način primorani služiti patrijarhovemu tributu. Oni so prešli radi tega svoje podložne in so bili zato, kakor tudi radi neznanja deželnega jezika, in ker se niso popolnoma nič brigali za potrebe svojih vernikov, od teh zelo osovraženi. Nižja iztočna duhovščina je bila v Bosni jako malo izobražena, ker ni bilo v deželi nikakega zavoda za njih izobrazbo. Ona se je naučila vse potrebno eksperimentalnim potom. Kak sorodnik ali služabnik popa je nekaj časa izvrševal domače posle pri njem, mu včasih pomagal tudi pri cerkvenem pravilu, a ko je pa nabral dosti denarja, je pa šel k bližnjemu škofu in tam odkupil kako prosto župnijo. Edino znanje teh duhovnikov je obstajalo v slabem čitanju svetih knjig, le redki so, ki znajo tudi pisati, da dobe se tudi taki, ki so se naučili rituale na izust in niti čitati ne znajo. Da dobe bosanski Srbi svoje narodne škofo, se je napravila leta 1880. pogodba med avstrijsko-ogrskim poslanstvom v Carigradu in ekumenskim patrijarhom. Proti obljubi letne subvencije v višini 58.000 pijastrov v zlatu, se je patrijarh odrekel subvencijam, ki so mu jih dajali dosedaj metropolitje iz Bosne.

Pa tudi drugače je bosanska vlada srbsko cerkev pospeševala. Na stroške deželne vlade so se n. pr. izdale srbsko-iztočne cerkvene knjige (1889—93), sprejelo plačevanje škofov in podprlo mnogo ubožnih iztočnih cerkva s paramenti. Leta 1898. se je ustanovil penzijski fond za udove in sirote po srbsko iztočnih duhovnikih. Leta 1904 se je vendar izdelal po težavnih pogajanjih avtonomni statut za srbsko-iztočno cerkev in šole v Bosni in Hercegovini. V letih 1897 do 1905 je vlada subvencionirala srbsko cerkev z 1.833.656 kronami, in se je v tem času na novo sezidalo 201 novih cerkvenih poslopij. Ako se sedaj srbski kolovodje upajo trditi, da hoče vlada ljudstvo po katoličanih, in zato preganja Srbe, ker je vlada v boju med novo iztočno hierarhijo in posvetnjaki bila odločno na strani hierarhije, se zelo motijo. V tistem času, ko so tlačili Turki iztočno cerkev po Bosni in Hercegovini, so prevzeli lajki vso upravo cerkvene-ga premoženja nase. Pa še to jim ni zadostovalo, kajti prilastili so si tudi upravo samostanov in katedralnih cerkev ter zahtevali, zase volitev cerkvenih funkcionarjev. Tudi kar se tiče srbsko-iztočnih šol, so se privadile občine na neko, v civiliziranih deželah ne navadno samostojnost. Srbsko-iztočna škola in cerkvena občina v Mostarju je že leta 1881. izdala nek protest proti vojaškemu zakonu, kar pa ne spada pod njen delokrog. Prišlo je do hudega konflikta med mostarskim metropolitom in školsko ter cerkveno občino. Tako je prišlo do srbskega memoranduma, katerega je meseca decembra 1897. 33 bosansko-hercegovskih Srbov izročilo cesarju Franu Jožefu na Dunaju.

Književnost in umetnost.

Izšel je lep stenski koledar za leto 1910. Dobiva se pri gospodu Ivanu Klincu v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Gostilne, šole, župni in županski uradi ga dobivajo brezplačno. Poslati je treba le znamko za poštino.

Nagrobnice. Uredil Frančišek Marolt, učitelj. Drugi premenjeni natis. Z dovoljenjem preč. kn. šk. ordinariata z dne 16. avgusta 1909, št. 3546. Izdala in založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. — Cena lično vezani knjigi 2 K 40 vin. V jako lični in ob enem zelo prikladni žepni obliki so nekoliko preme, njene oziroma pomnožene že v drugič izšle od g. Fr. Marolta urejene „Nagrobnice“. Pospešila je sedanjo drugo izdajo, kakor je razbrati iz urediteljevega predgovora, resnična potreba; prva izdaja (l. 1906) je namreč hitro pošla, a še vedno so mnoga pevska društva in posamni pevci povpraševali po nagrobnicah. Pričujoča zbirka nagrobnic, ki obsega 24 slovenskih in 4 latinske nagrobne zборе, bo temu nedostatku za nekaj časa — hvala Bogu — zopet temeljito odpomogla. — Poleg že znanih lepih, v srce segajočih, a vendar že močno obrabljenih nagrobnic („Blagor mu“, „Človek glej“, „Nač zvezdami“, „Jamica tiha“, „Usliši nas Gospod“, in še par drugih) dobimo v Maroltovi zbirki tudi izredno veliko število novjših, deloma že v prvi izdaji se nahajajočih, de-

loma v tej zbirki ali sploh še nenatisnjenih krasnih nagrobnih spevov. Želeti je le, da slavna pevska društva nekoliko časa prenehajo s starejšimi ter začno ob pogrebnihih prilikah peti novejša nagrobnice. Kako tolažljivo bodo učinkovale n. pr.: Aljaževa „Pri mrtvaškem sprevodu“, Vilharjeva „Zalostinka“, Ferjančičeva „Pokojnemu v slovo“, Gerbičeva s posebno krasnim Bilčevim besedilom, pa tudi glasbeno ne zastajajoča „Na grobu“, potem cela vrsta Foersterjevih, na dr. G. Pečjakova besedila zloženih, vsestransko vzornih, glasbeno formalno dovršenih in globoko občutenih nagrobnic. Ne sicer lahko izvedljiva, toda najlepša, najresnejša in najveličastnejša se glaseča in dušo najbolj pretresujoča pa je Mendelssohnova „Beati mortui“. Zbirko zaključujeta Foersterjev štiriglasen krepak zbor „Liberia“, kateremu slede običajni liturgični odgovori, povzeti iz sedaj oficijelne vati-kanske koralne izdaje in psalem „Miserere“ po znani šabloni.

Poglavje o govedoreji na Kranjskem je naslov XI. zvezku kmetijske knjižnice, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba kranjska in ki je ravnokar izšel. Novoizšli zvezek, ki ga je spisal družbeni ravnatelj Gustav Pirč, je zbirka spisov, ki so bili ravnokar objavljeni v „Kmetovalcu“ glede vprašanja, s katero tujo pasmo je požlahtnjevati našo domačo goved. Pisatelj utemeljuje prednost simodolske pasme za Kranjsko, ne da bi se izključno le za to pasmo zavzemal, pač pa odločno govori proti porabi pomurske pasme ter je istotako odločno za rabo žlahtnih planinskih pasem, naj bodo sive ali kisaste, samo da resnično omogočijo zboljšanje domače pasme. Knjižica, ki vsebuje tudi praktične mgljaje za zboljšanje naše govedi, se dobiva pri kmetijski družbi po 25 v s poštino vred (denar je naprej poslati, in sicer najceneje v poštinih znamkah). Ta cena pa velja le za družbene urde; za druge in v knjigotrštvu stane 30 v brez poštine.

Razgled po svetu.

Na Angleškem — kakor znano — se potegujejo tudi ženske za volilno pravico. Ali one ne rabijo za reklamo plakatov, ampak so prišle v svoji iznajdljivosti do bistroumne iznajdbe. Pustijo si vsivat na svoje predpasnike z velikimi rudečimi in modrimi črkami napis: Volilno pravico ženam! Ta moda se je tako hitro razširila, da take predpasnike ne nosijo samo ženske iz boljših rodov, ampak že tudi navadne delavke.

Oporoka kralja železnic. V torek je bila proglašena oporoka umrlega kralja železnic Harrimana. Svoji soprogi je zapustil 2.325.000.000 frankov, vsakemu svojemu otroku 30.000.000 frankov, ostalim sorodnikom 50.000.000 frankov. Zapuščinski davek znaša 15.000.000 frankov.

Nekdaj in sedaj. Zemljiška vrednost v mestu New-Yorku in na otoku Manhattan, ki obsega 50 kvad. m., se ceni danes na 1200 milijonov dolarjev (6000 milijonov kron). Leta 1568 so Holandejci otok Manhattan odkupili od Indijancev. Bolje bi bilo reči, ogoljufali so jih za njih rodno zemljišče, kajti za vso zemljišče so jim dali 10 srajc, 30 parov nogavic (za Indijance brez pomena), 10 pušk, 30 krogelj, 30 funtov smodnika, 30 sekiric, 30 kotlov, vse skupaj v vrednosti okrog 1000 mark.

Velikanski viharji v Indiji. Iz Kalkute se poroča: Škoda, ki so jo povzročili zadnji vrtnčasti viharji v Indiji, zlasti v vzhodni Bengaliji, je velikanska. Na morju se je potopilo nad 14 parnikov. Več parnikov je imelo s seboj evropske potnike. Več tisoč manjših hiše domačinov je vihar odnesel visoko v zrak. Ciklon je vrgel železniške vlake med vožnjo daleč v stran od tirov. Število človeških žrtev se sedaj niti ne da približno presoditi, a bo znašalo več stotin.

Po dvajsetih letih ozdravil. Iz Rima poročajo, da je kipar Genito, ki je bil 20 let blazen in je živel pod nadzorstvom svoje hčere in svojega sluga, nakrat zopet ozdravil. Po svojem ozdravljenju je napravil krasen kip in ga poklonil kraljici Jeleni.

Denar v steklenici. Iz Gradca se je policijsko zasledoval Peter Herniker iz Beljaka, ker je v Gradcu pokradel precejšno svoto denarja in se potem podal na Koroško. Med potoma se je moral ustaviti v Mariboru, da prestopi na koroško železnico. Na kolodvoru ga je pa po popisu tiralnice spoznal stražnik Kalhammer in ga prijel. Aretiranec je priznal, da je našel steklenico z nekaj sto kronami a da bi kradel tega pa ni hotel priznati. V Gradcu se je Herniker popolnoma novo preoblekel in si še povrh kupil uro in verižico. Stražnik ga je oddal okrožnemu sodišču.

V pomožni sklad

za poškodovance po toči v ormoškem, ptujskem in sosednjih okrajih so darovali sledeči p. n. gg.:

Zadnji izkaz K 6370.90
Franc Stuhec, kaplan pri Sv. Miklavžu K 10.—
V. Cepuder, kaplan pri Kapeli, nabral na
svatbi gospoda Volavška K 8.—
Fr. Krumpačnik „Replšek“ v Ljubnem
pri Celju K 2.—

skupaj K 6390.90

Zahvaljuje se in še dalje priporoča

Jožef Ozmeč,
župnik in deželni poslanec
v Št. Lovrencu na Drav. polju.

MALA NAZNANILA

ki se prejema po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Hiša tik Rožeka se takoj proda. K hiši spada čez 15 ha zemlje. Polje je zelo rodovitno; lesa je za hišo in kakšno nesgodo še dovolj. Pohištvo je še v precej dobrem stanju. Več pove A. Antonič, Reka pošta št. Jakob v Rožu (Koroško). 215

Orehe, suhe gobe, fižol, smrekove storže, divji kostanj, sploh vse deželne pridelke kupi Anton Kolenc v Celju.

Učenca, 15 let starega fanta, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji Ivan Cesar, podobar in pozlatař v Mozirju. 210

Pozor Slovenci!

Izdelujem obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega sukna po najnižji ceni. Postrežba točna in solidna. Franjo Pakj, krojač, Dol pri Planini.

Naznanjam, da sem otvoril vino-toč čez ulico in da točim vino domačega pridelka po najnižji ceni. Za obilen obisk se priporoča Pakj Jožef, veleposestnik, Dol pri Planini. 163

Stenografa in strojepisca

za odvetniško pisarno

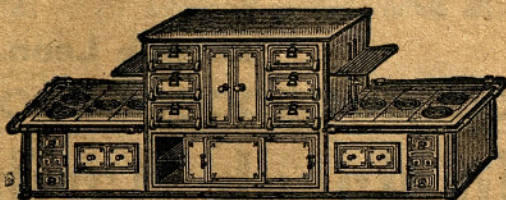
:: v CELJU išče ::

Dr. Ivan Benkovič, Brežice.**Hotel****Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago ::

51

! se priporoča za obilni obisk. !

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manjši vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Najlepše nagrobne križe, nagrobne svetilke priporoča trgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič, Celje.

Izvrstne peči po najnižjih cenah.

885

! Nova trgovina !

P. n. sl. občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim 1. novembra v novi posojilnični hiši na Ringu

modni salon za gospode

ter se tem potom vže naprej najtopleje priporočam. 849

Maks Zabukošek

krojaški mojster v Celju. 849

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

**Elizabeta Welle, usnjarija
v Framu.**

71

Nikdar

vas ne bode grevalo, ako se enkrat prepričate o velikanški zalogi in čudovito nizkih cenah v veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljatve čez K 20.— franko. Posebno ugodno se kupi „Haras“ volna v vseh barvah kg. K 6.— in „Imperial“ čista volna kg. K 7.80.

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar****Franjo Bureš**

Maribor
Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. 10

Priznane najboljše igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni slikar**Peter Marković**

akadem. slikar v Rožku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkvâ v različnih slogih, cele notranje poprave cerkvâ (v tem slučaju poskrbi in posreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence. 23

Slovenci! Podpirajte svoje somišljenike!

Edina narodna steklarska trgovina**Fran Strupi, Celje**

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in pri- vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne pološčice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in posojstvo po 5½%, in na osebni kredit po 6%. Nadatke sprejemajo na sestavo vrednostnih papirjev. Dolgoročni pri dragih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povračilu gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Posojila za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stroške plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8—12 dopoldne in od 2—6 dopoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

Brzjavi: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga „Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in pod-
barski atelje za umetna cerkvna
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev). :::

Tlakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::

Karol Tratnik, Maribor
Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode
Župnijska ulica št. 3.
se priporoča prečastiti duhovščini za naročila
različnih moštavic, kelihov, ciborijev, les-
tencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno
orodje popravljamo pozlatim in posrebrim v
ognju. Mnogo priznanih pism na razpolago.
Svoji k svojim. 38

Šolske potrebščine
kupite po ceni in dobro edino pri tvrdki:
Goričar & Leskovšek
v CELJU, Graška ulica št. 7.
Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov
po novih predpisih. — Zaloga šolskih tiskovin, papirja, peres,
svinčnikov, peresnikov, raznovrstnih črnih in tušev, kamenčkov,
gob, tablic, uradnih zavitek in strun.
NA DEBELO! **NA DROBNO!**

Veliko denarja
si vsakdo prihrani, kdor kupi priznano dobro
::: in močno blago v poštini trgovini :::
Franc Karlin-a naslednik
JANKO ARTMAN
v št. Jurju ob južni železnici.
Velikanska zaloga najboljšega manufak-
turnega, specijalnega in železninskega blaga
po čudovito nizkih cenah, vedno sveže blago.
Poštenu in zanesljivo posrežbo.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,
registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.
Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.
Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez
odbitka rentnega davka.
Domači hranilniki se dajejo na dom brez-
plačno.
Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo
kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.
Posojila na zemljišča po 5% do 5½% brez
in z amortizacijo.
Posojila na zastavo vrednostnih listin.
Osební kredit na ménice in v tekočem računu
pod najugodnejšimi pogoji.
Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanj-
šimi stroški.
Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.
Brezplačno reševanje vseh zadev. 4

Restavracija
Narodni dom
v Mariboru.
Izhorna kuhinja, izvrstna vina ka-
kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur-
nejev muškatelec, mozlec, vinarec,
bizeljčan, konjičan itd.
Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni.
Sobe za tujece.
Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Josip Macuh, Maribor
Stolna ulica št. 5.
se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za
zdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke!
Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po
jako nizkih cenah. 48

Prodajalko
v stroki mešanega blaga dobro izurjeno in trgov-
skega učenca ali učenko sprejme takoj tvrdka
Franc Vrečko v Šoštanj-u.

Slovenski brivec!
Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
najtopleje priporočam svojo
moderno urejeno brivnico.
:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.
IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.
55

Za nakup priporočamo tvrdko
M. E. Šepec, Maribor
Grajski trg stev. 2
katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske
obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago,
vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno
za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naram-
nice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge,
zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Posetnice vsake vrste priporoča po najnižjih cenah
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.